

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

2023

Bc. Jana Stehlíková, MSc.

Univerzita Pardubice

Fakulta Filozofická

Návrh učebního textu pro studenty střední odborné školy zaměřených na požární ochranu v rámci předmětu anglický jazyk

Závěrečná práce

2023

Bc. Jana Stehlíková, MSc.

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

ZADÁNÍ

tématu závěrečné písemné práce doplňujícího pedagogického studia

Jméno a příjmení studenta: Jana Stehlíková

titul: Bc., MSc.   název absolvované VŠ: University of the West of England

rok ukončení VŠ: 2018

rok zahájení DPS: 2021

Práce je svým obsahem zaměřena převážně do oblasti: **psychologie, pedagogika, obecná didaktika, oborová didaktika, metodologie, sociologie.** (podtrhni)

Téma práce: Návrh učebního textu pro studenty střední odborné školy zaměřených na požární ochranu v rámci předmětu anglický jazyk

Obsah práce:

Tato práce je zaměřena na návrh učebního textu pro předmět Anglický jazyk na Střední odborné škole a Středním odborném učilišti dopravním v Čáslavi. Učební text bude sloužit studentům maturitního oboru Požární ochrana. Zpracování práce bude vycházet ze současného tematického plánu.

Základní literatura dle ISO 690:

- 1) ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.
- 2) MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. 5. dotisk 1. vyd. [i.e. 2. vyd.]. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1124-6.
- 3) PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Přeložil Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

Termín odevzdání práce: 15. června 2023

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Ilona Ďatko, Ph.D.

Podpis vedoucího .....

Prohlašuji, že jsem se seznámil(a) se zásadami pro vypracování závěrečné písemné práce v rámci DPS.

v Pardubicích dne: 20. listopadu 2022

Podpis studující(ho): .....

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15. června 2023

Bc. Jana Stehlíková, MSc.

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Mgr. Iloně Ďatko, PhD. za odborné vedení a trpělivost během zpracování této závěrečné práce.

ANOTACE

Tato závěrečná práce pedagogického doplňkového studia na Univerzitě Pardubice je zaměřena na tvorbu návrhů učebních textů, které se týkají typů ohňů a hasicích přístrojů, a také tématu hasič a jeho povahy, role, zdraví, a pracovních rizik. Učební text lze použít o hodinách anglického jazyka se žáky, kteří studují obor Požární ochrana. Závěrečná práce se skládá ze dvou částí, a to z teoretické a praktické. Cílem teoretické části je seznámit čtenáře se základními kurikulárními dokumenty, didaktickými prostředky a metodami. Cílem praktické části je vytvořit učební texty, které lze využít během hodin angličtiny se studenty, kteří jsou zaměřeni na požární ochranu.

KLÍČOVÁ SLOVA

didaktika, kurikulární dokumenty, didaktické prostředky, výukové metody, učební text, druhy ohně, hasicí přístroje, hasič

TITLE

A Draft of a Teaching Text for Students of Secondary Vocational Schools Focused on Fire Protection within the School Subject - English

ANNOTATION

This final thesis of the pedagogic supplementary study at the University of Pardubice is focused on the creation of drafts of teaching texts which concern types of fires and fire extinguishers, as well as the topic of firemen's character, role, health, and work hazards. The drafts of the teaching texts are to be used during English lessons with students who study the field of Fire Protection. The final thesis consists of two parts: a theoretical part and a practical part. The aim of the theoretical part is to acquaint the reader with basic curricular documents, didactic resources and methods. The aim of the practical part is to create teaching texts which can be used during English lessons with students who are focused on fire protection.

KEYWORDS

didactics, curricular documents, didactic resources, didactic methods, teaching text, types of fires, fire extinguishers, firefighter

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ	9
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
TERMINOLOGIE	11
ÚVOD	10
1 TEORETICKÝ ZÁKLAD	11
1.1 STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	11
1.2 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY	11
1.2.1 Národní program vzdělávání (NVP)	12
1.2.2 Rámcový vzdělávací program (RVP)	12
1.2.3 Školní vzdělávací program (ŠVP)	13
1.2.4 Tematický plán (TP)	13
1.2.5 Plán vyučovací hodiny	14
1.2.6 Plán vyučovací hodiny anglického jazyka	15
1.3 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY	18
1.3.1 Učebnice	18
1.3.2 Učební texty a jejich obtížnost	19
1.4 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY PRO ANGLICKÝ JAZYK	20
1.4.1 Didaktické texty	20
1.4.2 Učebnice	21
1.4.3 Pracovní sešit	22
1.4.4 Učebnice anglické gramatiky a slovní zásoby	22
1.4.5 Online zdroje	22
1.4.6 Autentické materiály	22
1.4.7 Audiovizuální materiály	23
1.4.8 Kartičky	23
1.4.9 Hry a aktivity	23
1.4.10 Jazykové aplikace	23
1.4.11 Učebnice pro učitele angličtiny	24
1.5 JAZYKOVÉ ÚROVNĚ A JAZYKOVÉ ZKOUŠKY	24
1.6 ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI A JEJICH VÝUKA	25
1.7 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA A JEJÍ METODY	26

1.7.1	Gramaticko-překladová metoda.....	27
1.7.2	Přímá metoda.....	27
1.7.3	Audiolingvální metoda.....	28
1.7.4	Communicative Language Teaching (CLT).....	28
1.7.5	Presentation – Practice – Production (PPP).....	28
1.7.6	Task-Based Learning (TBL).....	29
1.7.7	Engage – Study – Activate (ESA).....	29
1.7.8	Test-teach-test.....	29
1.7.9	Total Physical Response (TPR).....	29
1.7.10	Callanova metoda.....	30
1.7.11	Tichá metoda.....	30
1.7.12	Lexikální přístup.....	30
1.7.13	Content and Language Integrated Learning (CLIL).....	30
1.7.14	Osobní metodologie.....	31
2	PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
2.1	PŘEDMLUVA.....	32
2.2	SOŠ A SOU DOPRAVNÍ ČÁSLAV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE.....	32
2.3	KOMU JE TEXT URČEN.....	32
2.4	UČEBNÍ TEXTY.....	34
2.4.1	Učební text 1: Oheň, druhy ohně, hasicí přístroje.....	34
2.4.2	Učební text 2: Povaha hasiče.....	37
2.4.3	Učební text 3: Role hasiče.....	41
2.4.4	Učební text 4: Zdraví hasiče.....	45
2.4.5	Učební text 5: Rizika práce hasiče.....	49
	ZÁVĚR.....	53
	POUŽITÁ LITERATURA.....	54
	POUŽITÉ INTERNETOVÉ ZDROJE.....	55
	POUŽITÉ ZDROJE K ILUSTRACÍM.....	57
	PŘÍLOHY.....	58

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1 - Grafický přehled kurikulárních programů	12
Obrázek 2 - Didaktické texty	21

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Poslech a čtení (Listening and reading)	17
Tabulka 2 – Mluvení (Speaking)	17
Tabulka 3 – Psaní (Writing)	18
Tabulka 4 – Funkce učebnice	19
Tabulka 5 – Jazykové úrovně	24
Tabulka 6 – Řečové dovednosti	25

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CEFR – Common European Framework of Reference

CERMAT – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

CLIL – Content and Language Integrated Learning

CLT – Communicative Language Teaching

ČŠI – Česká školní inspekce

CUP – Cambridge University Press

ESA – Engage, Study, Activate

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NPV – Národní program vzdělávání

OUP – Oxford University Press

PO – Požární ochrana

PPP – Presentation, Practice, Production

RVP – Rámcový vzdělávací program

SERR – Společný evropský referenční rámec pro jazyky

SOŠ – Střední odborná škola

SOŠ a SOU dopravní Čáslav – Střední odborná škola a Střední dopravní učiliště Čáslav

SOU – Střední odborné učiliště

ŠVP – Školní vzdělávací program

TBL – Task-Based Learning

TESOL – Teaching English to Speakers of Other Languages

TP – Tematický plán

TPR – Total Physical Response

TERMINOLOGIE

Brainstorming – Brainstorming je aktivita, jejíž smyslem je vygenerovat co nejvíce nápadů na dané téma. Bývá využívána jako skupinová práce.

Controlled practice – Controlled practice je část vyučovací hodiny, kdy žáci procvičují nově nabyté znalosti nového jazyka na cvičeních v omezené míře. Jedná se většinou o doplňovací cvičení.

Drilování – Drilování je termín, který se používá k popisu opakovaného procvičování nebo opakování určité činnosti. Ve výuce jazyka slouží k opakování a utvrzení učiva. Drilování se dá využít na opakování např. slovní zásoby či gramatických pravidel.

Feedback – Zpětná vazba.

Kurikulum – Vzdělávací program, který obsahuje náplň výuky, dosažený výsledek a také zkušenost, kterou si má žák během výuky dle programu osvojit.

Listening for detail – Poslech se záměrem získání detailních informací z nahrávky.

Listening for gist – Poslech se záměrem porozumění hlavní myšlenky nahrávky.

Post-listening task – Aktivita, která následuje po poslechu nahrávky.

Post-reading task – Aktivita, která následuje po přečtení textu.

Pre-listening task – Aktivita, která předchází poslechu nahrávky.

Pre-reading task – Aktivita, která předchází čtení textu.

Reading for detail – Čtení se záměrem získání detailních informací z textu.

Reading for gist – Čtení se záměrem porozumění hlavní myšlenky textu.

Speaking activity – Aktivita, při které se hovoří.

Teacher talking time – Jedná se o čas, při kterém hovoří jen učitel.

Text analysis – Analýza textu.

Warm-up – Termín warm-up znamená rozehtání nebo rozcvička. Je to aktivita, která se provádí na začátku vyučovací hodiny a slouží k tomu, aby žáci nastartovali mysl a připravili ji na následující výukové aktivity.

ÚVOD

Při výběru tématu této závěrečné práce jsem vycházela z vlastních zkušeností jakožto učitelka anglického jazyka na střední odborné škole a odborném učilišti. Mám to štěstí, že mohu vzdělávat budoucí hasiče a požární preventisty. Během výuky se většinou držíme učebnice či používáme jiné didaktické prostředky k probírání běžných témat. Avšak žáci oboru Požární ochrana by měli mít také znalost odborné slovní zásoby, která v běžných učebnicích anglického jazyka není. Z tohoto důvodu si sami učitelé vytváří výukové materiály a snaží se žáky připravit na to, co by měli jako budoucí hasiči znát. Proto vidím přínos této práce v tom, že mohu vytvořit učební texty, které mohou ostatní učitelé použít během svých hodin anglického jazyka či z nich načerpat inspiraci.

Tato závěrečná práce je dělena do dvou částí a to na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se soustředím převážně na základní kurikulární dokumenty, didaktické prostředky a metody. Domnívám se, že tato část by mohla být užitečná speciálně pro začínající učitele, kteří se teprve „rozkoukávají“ a termíny jako RVP a ŠVP jsou pro ně cizí. Je dobré si tyto termíny vysvětlit, jelikož všechny kurikulární dokumenty se sebou souvisí a tudíž souvisí s tím, jaká látka je probírána napříč ročníky. Praktická část této závěrečné práce je zaměřena na tvorbu učebních textů, které jsou doplněny o hodinové plány výuky.

Cílem této práce je představit základní kurikulární dokumenty, uvést příklady didaktických prostředků a metod a vytvořit výukové materiály, které lze využít v reálných hodinách anglického jazyka.

1 TEORETICKÝ ZÁKLAD

1.1 STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Po ukončení základního vzdělávání mají žáci možnost rozvíjet své dovednosti a nabyt vědomosti na střední škole. Střední vzdělávání pomáhá žákům získat takové dovednosti, kompetence a znalosti, aby byli schopni se uplatnit na trhu práce a v občanském životě, stejně tak, aby byli připraveni složit přijímací zkoušky na vyšší odborné školy či vysoké školy a pokračovat ve studiu.

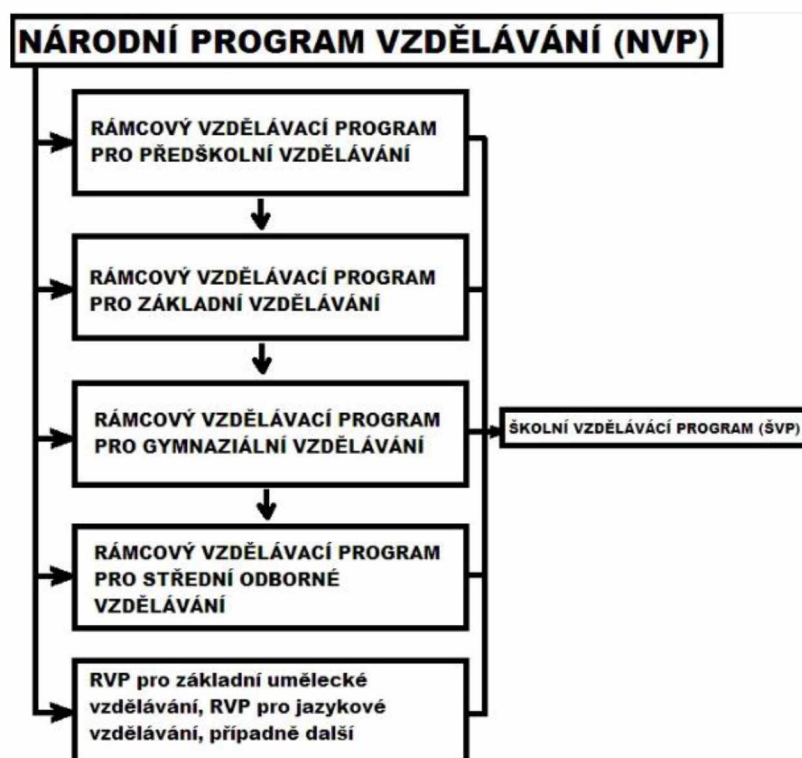
Střední školy dělíme na všeobecné a odborné. Výuka probíhá na gymnáziích, středních odborných školách (SOŠ), středních odborných učilištích (SOU) a také na konzervatořích. Každé studium je ukončeno zkouškou a to buď maturitní zkouškou, nebo závěrečnou zkouškou.

Závěrečnou zkoušku skládají žáci jednoletých nebo dvouletých oborů. Jedná se o obory kategorie J a C. Výuční list získávají žáci po úspěšném ukončení jejich dvouletého nebo tříletého oboru. Zde se jedná o obory kategorie H a E. Maturitní zkoušku skládají žáci gymnázií v jejich posledním ročníku. Gymnázia jsou dělena na 4leté s kódem K/4, 6leté s kódem K/6 a 8leté s kódem K/8. Maturitní zkoušku mohou také skládat žáci středních odborných škol. Zde se jedná o obory kategorie M. Dále žáci středních odborných škol s odborným výcvikem. Zde se jedná o obory kategorie L. Co se týče vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři, zde žáci dostávají vysvědčení o absolutoriu a také diplom absolventa konzervatoře. Pokud žáci chtějí, mohou na konzervatoři vykonat maturitní zkoušku. Obory v konzervatoři nesou označení kategorie P (Národní ústav pro vzdělávání, © 2011-2022). Jak je již výše zmíněno, střední vzdělávání je děleno do tří stupňů a to na střední vzdělání s maturitní zkouškou, s výučním listem, nebo se závěrečnou zkouškou. Dle Evropské komise, jednotlivé stupně nejsou vázány na typ střední školy. To znamená, že pokud škola splní jisté předpoklady a má je zapsány do školského rejstříku, pak může poskytovat různé stupně a obory (Eurydice, 2023).

1.2 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

Aby mohli být žáci vzdělávání systematicky s ohledem na zkušenosti a kompetence, které by si při studiu měli osvojit, je nutné mít nastavené programy, kterými se instituce a následně učitelé musí řídit a ze kterých vycházejí při plánování výuky.

Kurikulární dokumenty se tvoří na dvou úrovních a to na státní a na školní úrovni. Nejprve se musí stanovit národní program vzdělávání (NPV), ze kterého vychází rámcový vzdělávací program (RVP). Oba dva tyto programy jsou dělány na státní úrovni. Na školní úrovni jsou vypracovány školní vzdělávací programy (ŠVP), které vycházejí z RVP. Pro lepší představu můžeme použít obrázek níže, který znázorňuje návaznost jednotlivých kurikulárních programů.

Obrázek 1 - Grafický přehled kurikulárních programů

1.2.1 Národní program vzdělávání (NVP)

Národní program vzdělávání (NPV) vychází ze strategie vlády, která by se měla odrážet od zájmu celé společnosti a měla by také dávat školám konkrétní podněty k jejich práci. Kvůli neustálým změnám ve společnosti a rychlému pokroku by měl být tento dokument pravidelně přezkoumáván, upravován a měl by být relevantní k potřebám společnosti (MŠMT, 2001). Tento program stanovuje požadavky na cíle ve vzdělávání a ve výchově. Vymezuje také hodnoty, které jsou nutné k dosažení cílů ve vzdělávání a také k dosažení kompetencí, které jsou od absolventa školy požadovány (MŠMT, © 2013 – 2023).

1.2.2 Rámcový vzdělávací program (RVP)

Rámcový vzdělávací program (RVP), který byl zaveden do vzdělávání v České republice zákonem č.561/2004 Sb., uvádí obecně závazný rámec, kterým se musí školy řídit při tvorbě školních vzdělávacích programů (ŠVP). Jak uvádí Průcha (2006, s. 218), RVP „není

dokument určený k aplikaci přímo k výuce, nýbrž představuje „*rámec*“, *podle něhož jednotlivé školy mají konstruovat své vlastní vzdělávací programy.*“ Můžeme v něm najít konkrétní cíle vzdělávání, formy, délku a obsah vzdělávání. Pro každý obor je vydáno jiné RVP tak, aby reflektovalo požadavky kladené na studenty daného oboru. Tento dokument je vydáván Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a bývá upravován dle nových trendů a poznatků z vědy, pedagogiky a psychologie.

RVP jsou jiná pro předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, základní umělecké vzdělávání, jazykové vzdělávání, pro střední vzdělávání, pro vyšší odborné vzdělávání a také pro jiné vzdělávání. Pro každou úroveň ve vzdělávání má RVP jiné označení:

- RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
- RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
- RVP ZUV – Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
- RVP *G – Rámcové vzdělávací programy pro gymnázia
- RVP SOV – Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání
- RVP spec. vzděl. – Rámcové vzdělávací programy pro speciální vzdělávání.

(MŠMT, ©2022)

Na základě výše zmíněných RVP si školy vytvářejí své ŠVP.

1.2.3 Školní vzdělávací program (ŠVP)

Školní vzdělávací programy (ŠVP) jsou vytvářeny jednotlivými školami, jsou schvalovány a vydávány ředitelem školy, a jsou veřejně dostupné. ŠVP mohou být vytvářeny pro jednotlivé předměty, nebo pro moduly. Všechny ŠVP vycházejí z již zmíněných RVP. Pokud dojde ke změně v RVP, je nutno provést revizi ŠVP.

Mimo konkrétních cílů vzdělávání a klíčových kompetencí můžeme najít v ŠVP také délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání. Dále zde můžeme najít například podmínky pro přijímání žáků ke studiu, a také podmínky pro průběh a ukončování jejich studia (MŠMT, ©2022).

1.2.4 Tematický plán (TP)

Tematické plány (TP) patří mezi další kurikulární dokumenty, které jsou sestavovány učiteli na základě ŠVP. TP slouží jako důležitou organizační pomůckou pro učitele, jelikož v něm můžeme najít časový plán výuky pro celý školní rok, hodinovou dotaci pro jednotlivá témata, a primárně učivo, které vychází z nadřazených dokumentů.

Oproti ŠVP, TP dle Kitzbergerové (2014, s. 53) nepatří mezi veřejné dokumenty, které by měly být volně přístupné, nýbrž by měly sloužit k vnitřnímu chodu školy a vyučujícím. Dalším zajímavým faktem je, že tvorba tematických plánů není povinná, tudíž nikde není přesně definováno, jak by tematický plán měl přesně vypadat a co by měl obsahovat. Je tedy zarážející, že dle Fojtíkové (2017, s. 17) Česká školní inspekce (ČŠI) TP kontroluje, ačkoliv tematické plány nejsou povinné a nejsou nijak stanovené právními předpisy.

1.2.5 Plán vyučovací hodiny

Plán vyučovací hodiny je podrobný plán, který je vytvářen před výukou a to buď před jednotlivou lekcí, nebo před sérií lekcí. Plán hodiny slouží k tomu, aby učitel měl pro danou hodinu jasnou strukturu a aktivity, které chce během vyučování se žáky zvládnout. Tímto způsobem má vyučovací hodina jasný řád a je efektivnější.

Tento plán, který si každý učitel sestavuje sám, je užitečnou pomůckou zejména pro začínající učitele. Tento dokument není povinný, ale je užitečný pro plánování výuky a nápomocný jakožto vizuální pomůcka pro průběh vyučované hodiny. Plán vyučovací hodiny obvykle obsahuje:

- datum,
- název předmětu,
- garanta předmětu,
- vyučujícího,
- studijní skupinu,
- téma,
- edukační cíl,
- organizační formy,
- vyučovací metody,
- didaktické pomůcky,
- činnost vyučujícího,
- činnost studentů.

Dále zde můžeme najít tabulku s rozvržením vyučovací hodiny do částí. Tyto části jsou například: zahájení, opakování, hlavní motivace, expozice nového učiva, aplikace, a závěr. Pro každou část je určen odhadovaný čas pro vykonání aktivity, probraný obsah, činnost

učitele a studentů, cíl, organizační formy/metody/didaktické pomůcky, a poznámky (Čechová, 2016).

1.2.6 Plán vyučovací hodiny anglického jazyka

Je na každém učiteli, aby si vytvořil plán pro vyučovací hodinu podle svého názoru a podle svých zkušeností. Tvorba plánů se hodí primárně začínajícím učitelům, jelikož ještě nejsou tak zdatní ve vedení výuky a potřebují mít „berličku“ o kterou se mohou opřít. V plánech hodin má být jasně stanovený cíl a způsoby, jakými se k cíli učitel spolu se žáky dostane. Pokud si učitel svůj plán pečlivě připraví, může ho následovat krok za krokem, jelikož si v něm stanoví např. přesné časy pro jednotlivé aktivity, jaké metody hodlá používat, a s jakými didaktickými prostředky žáci budou pracovat. Ač každá vyučovací hodina může něčím překvapit, učitel si do svého plánu může zanechat případné problémy v jednotlivých částech hodiny a způsoby, jak se s nimi vypořádat. Díky tomu by měl být učitel při výuce v klidu, jelikož je připraven na výskyt problémových situací. Svůj plán vyučovací hodiny může učitel v budoucnu použít znovu, případně si ho upravit podle zkušeností s jeho předešlou realizací.

Před plánováním hodiny by si učitel měl stanovit, jaké téma se bude probírat, jaký je cíl hodiny a jakým způsobem se k tomuto cíli se žáky dopracuje. Níže se podíváme na nutnou terminologii k plánování výuky a vysvětlíme si ji na příkladech.

Téma hodiny: Jedná se o specifický obsah nebo koncept, který se týká dané vyučovací hodiny. Příkladem tématu hodiny by mohl být „Sport“.

Hlavní cíl: Toto je nejdůležitější část plánu vyučovací hodiny. Je to to co učitel chce, aby se žák naučil a byl schopen udělat na konci hodiny. Příkladem hlavního cíle by mohlo být „Žáci si osvojí slovní zásobu týkající se tématu sport“.

Vedlejší cíl/vedlejší cíle: Tyto cíle doprovázejí cíl hlavní. Vedlejší cíl může být např. dovednost, kterou žák musí použít k dosažení hlavního cíle. Pokud například hlavním cílem bylo to, že „Žáci si osvojí slovní zásobu týkající se tématu sport“, vedlejší cíl by mohl být „Žák využívá mluvení a psaní k upevnění znalosti slovní zásoby“.

Osobní cíle: Každý učitel si pro danou vyučovací hodinu může stanovit osobní cíl či osobní cíle. Jedná se o aktivity, reakce, aj, které by učitel chtěl na sobě zlepšit. Jako příklad můžeme uvést „Zredukovat teacher talking time“, „Dát jasnější instrukce“, „Více monitorovat pomalejší žáky“, či „Mluvit hlasitěji/méně hlasitě“.

Informace o třídě: Je nutné, aby plán hodiny vyhovoval žákům dané skupiny. Učitel se musí tudíž zamyslet nad tím, jestli učí začátečníky nebo pokročilé mluvčí. Jestli bude učit malou či větší skupinu.

Materiály: Při plánování hodiny si učitel musí uvědomit, jaké pomůcky/materiály bude na hodinu pro žáky potřebovat. Zdali budou žáci používat učebnici, pracovní list, video, atd.

Čas: Je třeba si stanovit čas pro jednotlivé aktivity a ujistit se, že čas bude stačit na to, aby každý ze žáků ho měl dostatek na vykonání aktivity. Špatně načasovaná hodina může zapříčinit uspěchání či vynechání některých aktivit a tím může dojít k tomu, že cíl hodiny nebude naplněn a žáci si z vyučovací hodiny neodnesou to, co bylo naplánováno.

Předpokládané problémy: Jak bylo již zmíněno, během vyučování mohou nastat různé situace, na které učitel nemusí být připraven a neví jak na ně zareagovat. Na druhou stranu se dá předpokládat, jaké problémy během vyučovací hodiny mohou nastat. Mezi nejčastější problémy bychom mohli zařadit např. chybějící pomůcky, různá úroveň žáků ve skupině, rychlejší a pomalejší žáci, problémy s technologií, a načasování hodiny. Pro jednotlivé problémy bychom si měli stanovit, jak se s nimi během hodiny vypořádáme, např. pro rychlejší žáky připravit pracovní list navíc, pomalejší žáky usadit k těm rychlejším a poskytnout více pozornosti. Během vyučovací hodiny mohou také nastat problémy se samotným jazykovým jevem, kdy žáci nerozumí nějakému slovíčku nebo gramatice. Je proto dobré i s tímto počítat a do plánu hodiny si připravit např. příkladové věty, situace, příběhy atd. ve kterých se daný jev ukazuje. Není pravděpodobně nic horšího, než když učitel stojí před třídou a najednou nemůže „z fleku“ vymyslet příklad pro daný jazykový jev.

Interakce: Je dobré si do plánu vyučovací hodiny rozepsat, jaká je interakce mezi žáky a učitelem v jednotlivých aktivitách. Zdali bude práce samostatná, ve dvojicích, ve skupině, či hromadně se třídou.

Jak již bylo uvedeno, záleží na učiteli, jakou metodu výuky zvolí, pokud instituce, pro kterou pracuje, nestanoví jinak. V českých školách je většinou snaha o to, aby si žáci rozvinuli všechny čtyři kompetence a to poslech, čtení, psaní, a mluvení. Pro ilustraci toho, jak by mohly plány hodin, které rozvíjí tyto kompetence vypadat, použijí základní přehledy z webové stránky StudySmarter (StudySmarter, [b.r.]).

FÁZE HODINY	CÍL FÁZE
Warm-up	Nastavit kontext a zapojit žáky.
Pre-reading/listening	Přimět žáky k zamyšlení nad tématem a aktivovat již existující znalosti.
Reading/listening for gist	Povzbudit žáky, aby si zběžně prohlédli /poslechli informace a našli klíčové detail k porozumění hlavního smyslu textu/nahrávky.
Reading/listening for detail	Přimět žáky, aby hledali konkrétní podrobnosti v textu/nahrávce.
Post-reading/listening talk	Dát žákům příležitost diskutovat o tom, co se naučili, klást jakékoliv otázky a procvičit si jakýkoliv nový jazyk.
Feedback	Možnost učitele poskytnout zpětnou vazbu na dobře odvedenou práci a opravit případné chyby.

Tabulka 1 – Poslech a čtení (Listening and reading)

FÁZE HODINY	CÍL FÁZE
Warm-up	Nastavit kontext a zapojit žáky.
Introduce the speaking activity	Představit žákům aktivitu a dát jim příležitost k procvičení a kladení otázek.
Speaking activity	Žáci pracují na mluveném úkolu ve dvojicích nebo ve skupinách.
Feedback	Učitel poskytuje zpětnou vazbu a opravuje zásadní chyby.
Speaking activity repeated	Žáci mají možnost znovu si procvičit mluvený úkol a využít zpětnou vazbu.
Feedback	Učitel poskytuje další zpětnou vazbu.

Tabulka 2 – Mluvení (Speaking)

FÁZE HODINY	CÍL FÁZE
Warm-up	Nastavit kontext a zapojit žáky.
Text analysis	Poskytnout žákům modelový test a pomoci jim analyzovat v něm cílový jazyk.
Controlled practice	Dát možnost žákům procvičit si psaní cílového jazyka pomocí větných rámců.
Writing preparation	Dát žákům příležitost vytvořit návrh nebo plán k brainstormingu nápadu.
Writing	Dát žákům čas na psaní.

Feedback	Poskytnout žákům příležitost vzájemně si přečíst své práce a získat zpětnou vazbu.
----------	--

Tabulka 3 – Psaní (Writing)

1.3 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY

Jako didaktické prostředky můžeme chápat vše, co mohou učitelé i žáci použít k tomu, aby dosáhli k pochopení a procvičení učiva a dosáhli tím stanovených výukových cílů. Dle Dostála (2018, s. 16) „*jsou didaktické prostředky všechny prostředky, které má učitel k dispozici na dosahování vytyčených výukových cílů. Jsou pracovními prostředky (nástroji) pedagoga v řízení, usměrňování a regulaci vyučovacího procesu.*“ Na didaktické prostředky nahlíží podobně i Maňák, který vidí tyto prostředky jako „*předměty a jevy sloužící k dosažení vytyčených cílů, prostředky v širokém smyslu zahrnují vše, co vede ke splnění výchovně-vzdělávacích cílů*“ (2003, s. 49). Didaktické prostředky můžeme rozdělit do dvou kategorií a to na materiální a nemateriální. Mezi nemateriální didaktické prostředky můžeme zařadit například vyučovací metody, organizační formy, a didaktické zásady. Do materiálních můžeme zařadit například učební pomůcky, didaktické techniky, školní zařízení, a vybavení edukátora a edukanta (Dostál, 2018, s. 16).

Mezi nejvíce užívané didaktické prostředky mezi učiteli jsou učební pomůcky. Dle Průchy je učební pomůcka „*tradiční označení pro objekty, předměty zprostředkující nebo napodobující realitu, napomáhající větší názornosti nebo usnadňující výuku*“ (Průcha, 2003, s. 257). Mezi tyto učební pomůcky můžeme zařadit literární pomůcky (učebnice, příručky, atlasy, výukové texty), školní nástěnné obrazy, videa, počítačové programy a jiné. Tyto pomůcky usnadňují učitelům výuku a pomáhají jim ji zpestřit. Díky používaným pomůckám žáci lépe a rychleji zvládají pochopit probírané učivo.

1.3.1 Učebnice

Učebnice jsou pravděpodobně nejčastější učební pomůckou, se kterou se žák setká napříč různými předměty, a tudíž bývá neodmyslitelnou součástí ve vzdělávání.

Když si laicky představíme učebnici, většinou nás napadne kniha, která má kapitoly, ve kterých je text obohacen o obrázky. Dobře zpracovaná učebnice je výsledkem velmi dlouhé a důmyslné práce obvykle více než jednoho autora. Je nutné podotknout, že učebnice má více funkcí. Průcha uvádí, že učebnice funguje jako kurikulární projekt, jako zdroj obsahu vzdělávání pro žáky, a také jako didaktický prostředek pro učitele (2002, s. 272). Dále upozorňuje, že je zde riziko klamných informací, protože učebnice mohou být vázány na

ideologické a politické principy jednotlivých zemí. To může vést ke zkreslení informací a učebnice mohou být používány jako nástroj národní propagandy (Průcha, 2002, s. 273). Je tedy důležité si toto uvědomit při výběru učebnice, které s sebou nesou mnoho funkcí. Pravděpodobně nejpodrobnější rozdělení funkcí učebnic provedl Dmitrij Dmitrijevič Zujev, který vyčlenil osm funkcí učebnice. Tyto funkce jsou znázorněny v přehledu níže (Zujev, 1986, s. 66)

FUNKCE UČEBNICE	CHARAKTERISTIKA FUNKCE
<i>informační</i>	učebnice vymezuje obsah vzdělávání v určitém předmětu a oboru a systematizuje soubor poznatků objektivní reality;
<i>transformační</i>	učebnice je didaktickou transformací poznatků z konkrétního vědního oboru tak, aby tyto informace byly žákům dostupné;
<i>systematizační</i>	učebnice vymezuje posloupnost jednotlivých částí učiva; učivo je logicky rozčleněno podle konkrétního systému do ročníků, stupňů školy apod.;
<i>upevňování vědomostí a sebekontrola</i>	žák si pod vedením učitele a s pomocí učebnice osvojuje určité poznatky a dovednosti, jejichž osvojení dále zpevňuje (fixuje) a kontroluje (např. pomocí učebních úloh);
<i>sebevzdělávací</i>	učebnice stimuluje žáky k aktivitě, dává jim prostor pro samostatnou práci a samostudium;
<i>integrační</i>	poznatky a informace jsou v učebnici integrovány do logických systémů, je podporována komplexnost osvojovaných informací;
<i>koordinační</i>	učebnice pomáhá koordinovat využívání dalších prostředků,
<i>rozvíjející a výchovná</i>	učebnice přispívá k harmonickému rozvoji osobnosti.

Tabulka 4 – Funkce učebnice

Jak je patrné z výše uvedeného přehledu, tvorba učebnice je velmi komplexní záležitostí, jelikož má plnit mnoho funkcí. Je třeba mít na paměti, kdo bude danou učebnicí používat, aby učebnice byla vhodná pro své uživatele – učitele a žáky. Jak uvádí Průcha, „*Jestliže má učebnice plnit své účely, k nimž byla předurčena, musí v sobě zahrnovat takový aparát komponentů, které umožní tyto účely realizovat. Záleží na tom, jak autoři učebnic tyto funkce respektují – tedy jak dalece mají před očima žáky jako uživatele učebnice -, aby učebnici vybavili potřebným aparátem*“ (2002, s. 278).

1.3.2 Učební texty a jejich obtížnost

Učební texty jsou součástí učebnic, výukových časopisů, příruček aj. Tyto texty slouží primárně jako zdroj informací, pomáhají žákům získávat a upevňovat si vědomosti. Díky

vysokému množství učebních textů si mohou žáci informace porovnávat a vybírat si takový učební text, který jim pomáhá k porozumění probírané látky.

Ne každý text je pro žáka vhodný. Je třeba si uvědomit jazykovou kompetenci žáka a podle ní vybrat či vytvořit vhodný učební text tak, aby žáky nebrzdil, nýbrž je posouval dopředu. Průcha toto uvádí na příkladu „zdravá výživa“. Toto téma je jinak zpracováno v učebnici, v populárním časopise a v odborném vědeckém článku (2002, s. 282). Ačkoliv všechny texty mají společné téma, jejich využití není vhodné pro všechny žáky stejně. Každý text obsahuje jinou slovní zásobu. Pokud žák s touto slovní zásobou není obeznámen, je tento text pro něj nesrozumitelný a složitý.

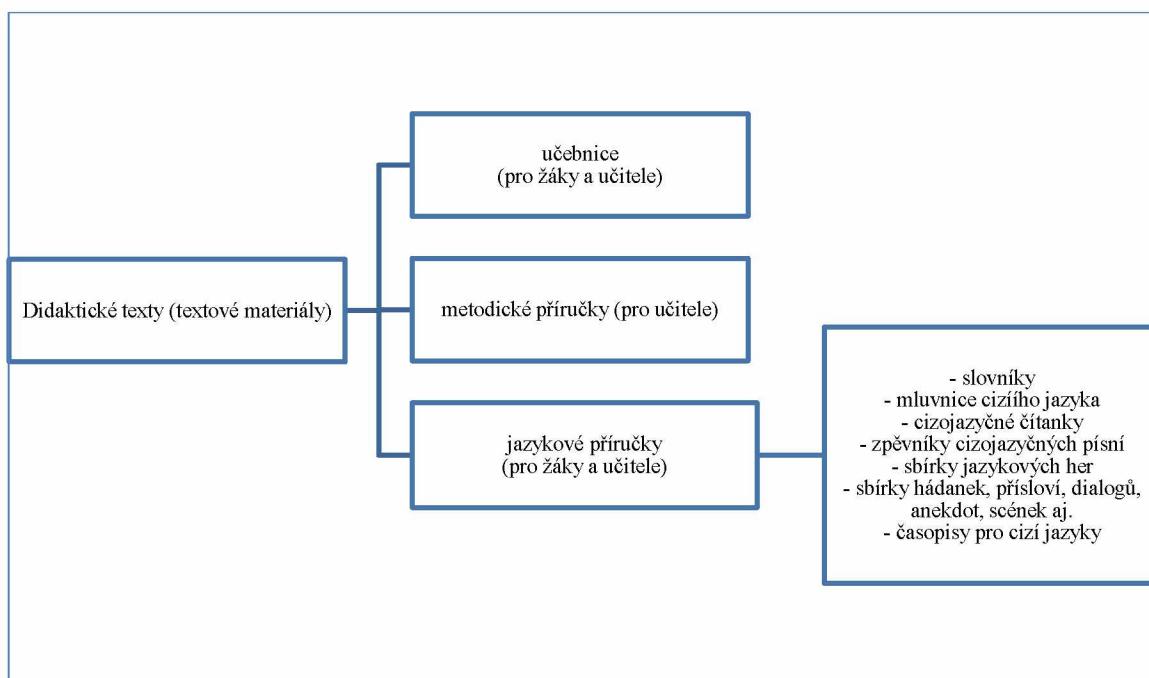
1.4 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY PRO ANGLICKÝ JAZYK

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, didaktické prostředky jsou předměty a jevy, které nám slouží k tomu, abychom splnili naše vzdělávací cíle a díky jejich použití usnadnili a zefektivnili práci učitelů a vzdělávání žáků. Maňák uvádí, že didaktické prostředky „*zajišťují, podmiňují a zefektivňují průběh vyučovacího procesu*“ (2003, s. 50). Podobně nahlíží na didaktické prostředky i Janiš a Ondřejová, kteří vidí, že didaktické prostředky přispívají k efektivitě výuky. Uvádí, že „*V širším slova smyslu jsou didaktickými prostředky chápány všechny prostředky materiální (např. reálné předměty, jevy, názorné pomůcky, tabule aj.) a nemateriální (např. metody, organizační formy výuky aj.) povahy, které přispívají celkové efektivitě vyučovacího procesu*“ (2006, s. 10).

Anglický jazyk patří v současnosti mezi nejvíce užívané a vyučované jazyky po celém světě. Díky tomu došlo k rozvoji didaktických prostředků. V dnešní moderní době učitelé a žáci nemají nouzi o to se dostat k prostředkům, které by pro výuku či učení se anglického jazyka mohli využít. V této kapitole si uvedeme, jaké prostředky pro výuku jazyka existují a k čemu slouží.

1.4.1 Didaktické texty

Pro výuku mateřského jazyka a cizích jazyků se využívají textové materiály, ke kterým patří prostředky jako učebnice, slovníky a další. Pro znázornění dělení těchto textů můžeme použít přehled Průchy (2002, s. 277), který dělí textové materiály do třech kategorií.

Obrázek 2 - Didaktické texty

Každý didaktický prostředek slouží jako zdroj pro poznávání jazyka, pro upevňování a rozvoj znalostí. K tomu, abychom mohli u žáků rozvíjet všechny čtyři jazykové kompetence a to psaní, poslech, mluvení, a čtení, je nutno použít vhodný didaktický prostředek, který odpovídá jazykové úrovni žáka. Většina didaktických prostředků obsahuje označení úrovně, pro které žáky je text vhodný. Úrovně dělíme na A1, A2, B1, B2, C1, a C2 (více o jazykových úrovních v následující kapitole). Níže si uvedeme druhy didaktických prostředků s reálnými příklady.

1.4.2 Učebnice

Učebnice (*v angličtině Textbooks*) navržené pro žáky anglického jazyka poskytují strukturované kapitoly, vysvětlení gramatiky, seznamy slovní zásoby, gramatická cvičení, a také cvičení na poslech, čtení, psaní, i mluvení. Jak uvádí Reis a Kollárová, pro žáka je velmi důležité, aby se s učebnicí a její strukturou seznámil. Žák by se měl seznámit s „*jejím dělením, přehledy, tabulkami, systémem podání gramatiky, slovní zásoby, s klíčem – naučil se ji pravidelně používat*“ (2004, s. 34). Díky tomu, že učebnice hraje velmi významnou roli ve vzdělávání žáků, je nutné se ubezpečit, že učebnice je pro žáky vhodná a kvalitní. Mezi nejvíce používané učebnice patří např. English File od nakladatelství Oxford University Press, nebo Interchange od nakladatelství Cambridge University Press. V Čechách na základních školách bývá pravděpodobně nejvíce užívaná učebnice Project od OUP. Na středních školách to bývá nejčastěji učebnice Maturita Solutions, která je taktéž od OUP.

Učebnice od obou těchto nakladatelství bývají velmi kvalitní, dobře strukturované a promyšlené a můžeme říct, že mají určitý standard, a tudíž mají uživatelé záruku kvality.

1.4.3 Pracovní sešit

Pracovní sešity (v angličtině *Workbooks*) bývají užívány jakožto doprovodný materiál k učebnici. Oproti učebnicím jsou pracovní sešity černobílé a jsou více zaměřeny na procvičování. Najdeme v nich většinou cvičení na procvičení gramatiky a slovní zásoby. Na konci pracovního sešitu bývá přehled slovní zásoby z každé lekce a přehled nepravidelných sloves.

1.4.4 Učebnice anglické gramatiky a slovní zásoby

Některé učebnice jsou zaměřené pouze na gramatiku nebo pouze na slovní zásobu. Nejznámějším autorem těchto učebnic je Raymond Murphy, který spolupracuje s CUP. Tento autor podle jazykových úrovní vytvořil učebnice gramatiky s názvem *English Grammar in Use* a učebnice se slovní zásobou *English Vocabulary in Use*. Tyto učebnice neobsahují pouze pravidla po užívání daného jevu, ale obsahují také cvičení. Na levé straně bývá problematika vysvětlena, na straně pravé lze najít cvičení. Tyto učebnice bývají používány spíše jako doprovodný materiál, nebývají hlavními učebnicemi pro výuku.

1.4.5 Online zdroje

Ve dnešním moderním světě mají žáci i učitelé téměř nepřetržitý přístup k internetu. Díky němu se mohou dostat k různým online materiálům pro výuku. Lze najít mnoho placených i neplacených webových stránek, které poskytují celé hodinové plány, interaktivní aktivity, pracovní listy, hry, a kvízy pro všechny jazykové úrovně. Mezi tyto webové stránky můžeme zařadit British Council, BBC Learning English, Lingua House, iSLCollective, či Teach-This.

1.4.6 Autentické materiály

Autentické materiály jsou užitečné k tomu, aby žáci byli vystaveni „neupravené realitě“ a měli tudíž možnost pracovat se stejnými materiály jako rodilí mluvčí. Žáci jsou vystaveni široké slovní zásobě a gramatice, ale hlavně i reálným tématům. Díky čtení a poslechu autentických materiálů si žáci rozvíjí své schopnosti porozumění a také si rozšíří rozhled. Mezi autentické materiály můžeme zařadit např.:

- knihy
- noviny a časopisy
- filmy a seriály
- písničky

- podcasty
- webové stránky a blogy

1.4.7 Audiovizuální materiály

Mezi audiovizuální materiály můžeme zařadit videa, písničky, filmy, a seriály. Tyto materiály mohou být buď autentické, nebo upravené přímo pro výuku jazyka. Pravděpodobně nejvíce užívanou webovou stránkou na anglická videa je YouTube, nebo například ESLvideo. Existují webové stránky, na nichž můžeme najít filmy upravené tak, aby sloužily přímo k výuce. Příkladem by mohla být webová stránka Lingopie. Zde vidíme film spolu s titulky, které jsou interaktivní a při kliknutí na ně se objeví překlad a vysvětlení.

1.4.8 Kartičky

Kartičky mohou mít papírovou či online podobu. Mohou sloužit např. k opakování slovní zásoby nebo ke konverzaci. Mezi online aplikace pro užívání kartiček můžeme uvést Quizlet či Anki. Mezi papírové kartičky od českého výrobce Aspintoa nebo Super Speaking Set od známého českého učitele angličtiny Bronislava Sobotky.

1.4.9 Hry a aktivity

Pro zpestření výuky lze zapojit do hodin anglického jazyka i hry a aktivity, díky kterým se žáci učí či si učivo upevňují zábavnou a hravou formou. Díky těmto hrám žáci aktivně používají jazykové kompetence. Hry a aktivity můžeme opět najít v online a papírové podobě. Mezi online zdroje pro tyto materiály můžeme zmínit např. ESL Games World, či ESL Kids. Mezi papírové zdroje lze uvést např. 111 her pro atraktivní výuku angličtiny od Petra Hladíka či Vocabulary Games and Activities for Teachers od Peter Watcyn-Jones. Na trhu je velké množství her a aktivit, ze kterých mohou učitelé čerpat. Je nutno vybrat aktivitu tak, aby byla vhodná pro danou jazykovou úroveň žáků. Mezi nejčastější hry a aktivity během výuky můžeme zařadit křížovky, hledání slov, spojovačky, scénky, stolní hry, či online kvízy. Jako užitečný pomocník pro tvorbu kvízů můžeme zmínit např. Kahoot.

1.4.10 Jazykové aplikace

Mobilové aplikace či software programové aplikace pro výuku jazyka jsou navrženy tak, aby pomohly žákům individuálně s učením se cizího jazyka. Každá aplikace je sestavená jinak, jelikož využívá jiné metody výuky. Některé aplikace obsahují hry, díky nimž je výuka poutavá a hravá. Na druhou stranu existují aplikace, které hojně využívají nahrávky, videa, či dokonce interaktivní konverzace s virtuálními mluvčími či reálnými mluvčími. Mezi nejznámější aplikace patří Duolingo, Rosetta Stone, Tandem, iTalki, Memrise, HelloTalk, FluentU, a Babbel.

1.4.11 Učebnice pro učitele angličtiny

Učebnice pro učitele angličtiny mohou být oporou zejména pro začínající učitele, nebo pro ty učitele, kteří si neví rady, jak vysvětlit některý gramatický jev či jak naplánovat a vést výuku. Na trhu je velké množství učebnic, však nejznámější jsou pravděpodobně knihy Learning Teaching – The Essential Guide to English Language Teaching od Jima Scrivenera, Teaching English as a Second or Foreign Language od Marianne Celce-Murcia, či Practical English Usage od Michaela Swana.

1.5 JAZYKOVÉ ÚROVNĚ A JAZYKOVÉ ZKOUŠKY

Než učitel začne s plánováním výuky a s vybíráním vhodných didaktických textů, musí si uvědomit jazykovou úroveň daného žáka/žáků. Jazyková úroveň vyplývá ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR). Tento rámec je většinou známý spíše pod anglickým názvem Common European Framework of Reference (CEFR). Jedná se o dokument, který byl vytvořen Radou Evropy a definuje tři úrovně cizího jazyka. Tyto úrovně jsou dále členěny do šesti stupňů, které jsou značeny písmeny a čísly a to následovně A1, A2, B1, B2, C1, C2. Každý z těchto stupňů vyhodnocuje a popisuje jazykové kompetence, které by pro daný stupeň měl žák mít v oblasti porozumění, mluvení a psaní (Cambridge, ©2023). Pro lepší představu můžeme použít přehled níže.

uživatel základů jazyka	A1 → úplný začátečník
	A2 → začátečník
	A2+ → pokročilý začátečník
samostatný uživatel	B1 → mírně pokročilý
	B2 → středně pokročilý
zkušený uživatel	C1 → pokročilý
	C2 → expert

Tabulka 5 – Jazykové úrovně

Tento rámec je používán celosvětově a v České republice je nápomocný při tvorbě RVP. Díky němu se stanoví, na jakou úroveň by se žák měl dostat na konci základní školy, střední školy a gymnázia (Cambridge, ©2023). Tím, že žáci začínají s výukou anglického jazyka na prvním stupni základní školy, měli by se dostat na konci základní školy na úroveň A2. Na střední škole v anglickém jazyce obvykle pokračují a měli by se dostat na úroveň B1. Na gymnáziích by se měli žáci dostat na úroveň B2. Jaké kompetence každá úroveň obsahuje, můžeme najít v příloze A (s. 59).

K tomu, aby si žáci ověřili svou jazykovou úroveň a mohli ji také prokázat, tak mohou složit některou z jazykových zkoušek Cambridge. Žáci maturitních oborů, kteří se rozhodnou pro maturitu z anglického jazyka, skládají v maturitním ročníku didaktický test. Tento test je jednotný pro všechny střední školy a gymnázia a odpovídá úrovni B1. Nejedná se o test připravený Cambridge, nýbrž o test připravený Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT). Tento test obsahuje dvě části a to poslechovou část a část, která ověřuje jazykové vědomosti a dovednosti. Při přípravě testu, CERMAT vychází z rámce CEFR (CERMAT, ©2019). Didaktický test je součástí maturitní zkoušky, které se dále skládá z ústní zkoušky a ze slohu. Tyto dvě části jsou v režii škol, nikoliv v režii CERMATU. Všechny tři části maturitní zkoušky by měly vycházet z rámce CEFR a ohodnotit, zdali je žák na požadované jazykové úrovni či nikoliv.

1.6 ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI A JEJICH VÝUKA

Řečové dovednosti (*v anglickém jazyce language skills*) používáme, pokud „*hovoříme o komplexních dovednostech, které jsou ve vzájemném vztahu se čtyřmi druhy jazykových dovedností: poslech, mluvení, čtení, psaní*“ (Orlova, Pavlíková 2013, s. 41). Tyto dovednosti můžeme rozdělit do dvou skupin a to na produktivní a receptivní. Mezi produktivní dovednosti spadá mluvení a psaní. Je zde důraz na vytváření sdělení v ústní a písemné podobě. Cílem produktivních dovedností je vytvořit takové sdělení, díky kterému jeho příjemci informaci porozumí. Produktivní dovednosti jsou tudíž nedílnou součástí komunikace. Oproti tomu receptivní dovednosti jsou reakcí na dovednosti produktivní. Do těchto dovedností spadá poslech a čtení. Obě dovednosti jsou zaměřeny na pochopení informace, která je přijímána v ústní a písemné podobě (tamtéž). Pro lepší představu se můžeme podívat do tabulky níže.

	<i>produktivní dovednosti</i>	<i>receptivní dovednosti</i>
<i>ústní forma</i>	mluvení	poslech
<i>psaná forma</i>	psaní	čtení

Tabulka 6 – Řečové dovednosti

Úroveň jednotlivých dovedností je podrobně popsána v rámci CEFR viz příloha A (s. 59).

Výuka produktivních a receptivních dovedností je poměrně komplexní záležitostí a není univerzální metoda, která by se mohla aplikovat na všechny. Jakými metodami lze tyto dovednosti učit se zabývá nesčetně autorů a učitelů. Metody a postupy lze vyčíst například v knize Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching od autora Jima

Scrivenera nebo v knize *The Practice of English Language Teaching* od Jeremyho Harmera. Existují ale různé struktury, které se dají aplikovat při plánování a realizaci výuky. Do těchto struktur můžeme zakomponovat různé metody výuky. Je velmi běžné kombinovat ve vyučovací hodině produktivní dovednosti s receptivními dovednostmi, jako například poslech a mluvení, nebo čtení a mluvení. Jak takové struktury mohou vypadat lze najít v 1.2.6 Plán vyučovací hodiny anglického jazyka.

1.7 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA A JEJÍ METODY

Vyučování a zároveň učení se cizím jazykům je pravděpodobně stejně staré jako lidstvo samo. Lidé vždy byli nuceni se nějakým způsobem dorozumět s jinými kmeny či národy k tomu, aby například uzavřeli obchod, vyjednali mír, či sdíleli své poznatky z kteréhokoliv oboru. V průběhu času lidé přicházeli na způsoby jakými se dorozumět a jak se cizí jazyk naučit. Některé metody byly oblíbené a efektivní, některé nikoliv. Choděra (2006, s. 11) zmiňuje důležitost Jana Ámose Komenského a jeho dílo *Linguarum methodus novissima*, které může být považováno za jeden z prvních teorií pro výuku cizích jazyků. Dle Píšové a Kostkové (2015, s. 67) došlo k výraznému zkoumání výuky cizího jazyka až kolem čtyřicátých let minulého století. Uvádějí, že výuka cizích jazyků byla a je ovlivněna politickými vlivy, které ovlivňují, jaké jazyky se v dané zemi vyučují a jaký je obsah učiva. Jako příklad můžeme zmínit výuku ruského jazyka v letech od 1948 do 1989. V těchto letech měl na dění v naší zemi velký vliv Sovětský svaz, který diktoval, které informace se žákům budou předávat a které nikoliv. Jak Píšová a Kostková uvádějí, docházelo v této době k negaci didaktik západních jazyků. To se ovšem změnilo po revoluci, kdy naše země a i ostatní postkomunistické země měly náhle přístup k informacím a materiálům ze zemí západních.

V současné době můžeme pozorovat, že svět se stává globalizovaným a anglický jazyk nabírá důležitosti. Jak uvádějí Richards a Rodgers (2014, s. 3), anglický jazyk se stává dominantním a je zároveň tudíž nejstudovanějším jazykem na světě. Je tedy logické, že vzniká nutnost tento jazyk učit systematicky a efektivně. Píšová a Kostková (2015, s. 69) uvádějí, že oproti jiným jazykům má angličtina mnohem více asociací, které se věnují didaktice tohoto jazyka. Jako pravděpodobně nejznámější asociaci můžeme zmínit TESOL International Association, která vznikla v roce 1963 s cílem vytvořit organizaci, která by byla určená pouze pro učitele anglického jazyka. Tato organizace tvoří komunitu více než 13 tisíc anglicky mluvících profesionálů, kteří se nacházejí po celém světě. Jejich misí je výuka, výzkum, a stanovení standardů pro výuku anglického jazyka (TESOL, ©2023).

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, výuka cizích jazyků probíhá již od pradávna a metod pro její výuku je mnoho. Níže si uvedeme známé výukové metody.

1.7.1 Gramaticko-překladová metoda

Gramaticko-překladová metoda je jedna z prvních metod, která vstoupila do kurikul evropských škol. Dle Pišové a Kostkové (2015, s. 72), byla tato metoda používána pro výuku moderních jazyků jako například pro výuku anglického, francouzského, italského a německého jazyka již v 18. století. Uvádí, že v 19. století se tato metoda stala ve výuce standardem a je mnohými pedagogy využívána dodnes. Richards a Rogers (2014) tuto metodu v jejich knize blíže charakterizují. Uvádí, že cílem této metody je vytvořit v žácích schopnost číst literární díla. Pro překládané texty je používán mateřský jazyk jakožto referenční systém. Gramatická pravidla a slovní zásobu žáci získávají překladem z cizího jazyka do mateřského a naopak. Díky gramaticko-překladové metodě si žáci rozvíjí převážně čtení a psaní, mluvení a poslech jsou zde tudíž upozaděny. Scrivener uvádí, že žáci tráví spousty času nad čtením textů, překládáním textů, a psaní esejů. Není tudíž prostor pro mluvení a poslech (2011, s. 31).

1.7.2 Přímá metoda

Přímá metoda vznikla v druhé polovině 19. století jakožto reakce na nutnost osvojení si jazykové kompetence a to kompetence mluvení. Jak uvádí Pišová a Kostková (2015, s. 72), v té době byla nutnost, aby byli lidé schopni spolu komunikovat napříč evropskými zeměmi. Tato metoda byla zprvu hojně používána ve Francii, Německu a v USA. V současné době je využívána po celém světě. Principy této metody shrnulí autoři Richards a Rogers (2014, s. 12). Oproti gramaticko-překladové metodě je zde kladený důraz na komunikaci a ve výuce je využíván pouze cílový jazyk, nikoliv jazyk mateřský. Během výuky si žáci osvojí primárně každodenní slovní zásobu a větné struktury. Látka je žákům předávána ústně. Slovní zásoba je vyučována skrze použití názorných ukázek, obrázků, reálných předmětů, a asociací. Oproti gramaticko-překladové metodě, kde byl důraz kladen na čtení a psaní, v této metodě je důraz na mluvený projev a poslech s porozuměním. Dalším velkým rozdílem je výuka gramatiky, která je vyučována induktivně. Dle INTESOL Teach Abroad se jedná o přirozenou metodu vyučování, kde je hlavní smysl v tom, že žáci používají cílový jazyk, který si osvojí díky drilování. Gramatiku si žáci osvojí tím, že poslouchají projev učitele a sami si odvodí gramatická pravidla. Mezi populární formy této metody uvádí Callanovu a Berlitzovu metodu (INTESOL Teach Abroad, ©2018). Berlitzovu metodu zmiňují i Pišová a Kostková (2015, s. 73) a uvádí, že „Berlitz své teze formuloval mj. pod vlivem soudobé asociační psychologie, tj.

vycházel z přesvědčení, že při výuce je třeba navodit přímou asociaci mezi cizojazyčným pojmenováním a jeho konkrétní podobou.“ Jako úskalí této metody autorky zmiňují fakt, že tato metoda má mnoho negativních stránek. Mezi tyto negativní stránky uvádí například vysoké nároky na jazykovou zdatnost učitele cizího jazyka. Dalším úskalím zmiňují, že v mnoha případech by bylo snazší neznámé cizí slovo přeložit do mateřského jazyka než ho zdoluhavě vysvětlovat a popisovat. Je pravděpodobné, že tato metoda pronikla do školství jen v malé míře právě kvůli jejím stinným stránkám a určité nepraktičnosti.

1.7.3 Audiolingvální metoda

Metoda audiolingvální funguje na principu poslechu modelových dialogů a na opakování a drilování. Je zde minimální či dokonce žádná pomoc ze strany učitele (Scrivener, 2011, s. 31). Tato metoda vznikla během druhé světové války, kdy bylo potřeba porozumět jazyku nepřítele co nejdříve. Pravděpodobně z tohoto důvodu se dříve této metodě říkalo *Army Method* (v českém jazyce: *vojenská metoda*). Podobně jako v přímé metodě, audiolingvální metoda využívá pouze cizí jazyk, který je předmětem výuky. Žáci se učí slovní spojení denního užití místo učení se jednotlivých slov. Slovní spojení jsou procvičovaná do té doby, dokud si je žák nezautomatizuje. Audiolingvální metoda využívá primárně drilování, memorování, a využívání kontextu k vysvětlení slovní zásoby (Taylor, 2022).

1.7.4 Communicative Language Teaching (CLT)

CLT (v českém jazyce: *Komunikativní přístup*) je dle Scrivenera jednou z nejvíce současnou metodou využívanou učiteli. Uvádí, že tato metoda často bývá špatně pochopena a špatně aplikována. Scrivener rozlišuje CLT na silnou a slabou verzi. V silné verzi je vyšší důraz na komunikaci téměř bez výkladu a tradičního cvičení. Oproti tomu slabá verze zahrnuje mimo komunikaci také tradiční cvičení a aktivity (2011, s. 32). Dle Bednářové (2019) jsou v komunikativní metodě zastoupeny všechny čtyři kompetence a to rovným dílem.

1.7.5 Presentation – Practice – Production (PPP)

Metoda PPP je metoda, při které žáci procvičují nový jazykový prvek interaktivní a komunikativní formou. Smyslem této metody je představit žákům nový jazykový prvek, dát jim možnost si ho vyzkoušet používat na cvičeních a následně ho integrovat do mluveného či psaného projevu. Těmto krokům se říká *Presentation (Představení)*, *Practice (Procvičování)*, a *Production (Produkce)* (Scrivener, 2011, s. 402). Pro představení se dají použít např. promítání videa, pouštění zvukové nahrávky, či diskuse nad obrázkem. Tato část je řízena učitelem. Cvičení probíraného jazykového prvku může být např. na vyplňovacích cvičeních, spojovačkách, či hrách. Tato fáze je stále kontrolovaná tím, že žáci nevymýšlí vlastní obsah,

nýbrž jen plní zadaná cvičení. Poslední fáze ovšem umožňuje žákům využít svou kreativitu a znalost angličtiny a zároveň aplikovat nově naučený jazykový prvek. V této fázi žáci tvoří např. slohy či rozhovory.

1.7.6 Task-Based Learning (TBL)

Oproti PPP, TBL se soustředí více na konání úkolů než na prezentaci a procvičování vybraných jazykových prvků (Scrivener, 2011, s. 404). Jako příklad Scrivener uvádí, že žáci řeší reálné situace jako např. plánování narozeninové oslavy, než vyplňování doplňovacích cvičení (2011, s. 183). Dle Bednářové (2019) žáci pracují ve skupině a snaží se vyřešit úkol, který jim byl zadán učitelem. K jeho řešení využívají slovníky, příručky, či materiály, které jim učitel poskytl. Po prezentaci jejich práce učitel přemýšlí nad tím, jaké jazykové oblasti se bude se žáky věnovat následovně.

1.7.7 Engage – Study – Activate (ESA)

Metoda ESA připomíná metodu PPP. I zde jsou tři fáze a to Engage (*Zapojení*), Study (*Studium*), a Activate (*Aktivace*). První fáze je na začátku vyučování a je zde nutné žáky zaujmout a uvést je do kontextu. Toto lze udělat pomocí anekdot, hudby, diskuse či pomocí obrázků. Druhá fáze je zaměřená na studium, kdy žáci pracují s nějakým studijním materiálem a mají si sami přijít na použití jazykových jevů. Ve třetí fázi žáci buď píšou, nebo mluví, tudíž mohou být využity aktivity jako např. hraní rolí či psaní e-mailů (Weller, 2022).

1.7.8 Test-teach-test

Test-teach-test je metoda, při které ze začátku zjistíme, co žáci již vědí či nevědí. Toto lze zjistit na krátkém cvičení (*test*). Následuje vysvětlení ze strany učitele (*teach*). Posléze dochází ke kontrole, zdali žáci danou problematiku pochopili či nikoliv (*test*). Tato kontrola probíhá opět na nějakém cvičení (Scrivener, 2011, s. 404).

1.7.9 Total Physical Response (TPR)

Metoda TPR (*v českém jazyce: Metoda celkové fyzické odpovědnosti*) je vhodná převážně pro žáky na nižší jazykové úrovni. Žáci poslouchají instrukce učitele, snaží se jim porozumět a reagují na ně, až když chtějí a jsou připraveni odpovědět (Scrivener, 2011, s. 32). Jak tato metoda vypadá v praxi uvádí Scrivener na příkladech, kdy učitel v anglickém jazyce řekne žákovi „*Jdi ke dveřím*“, „*Zvedni Jolandy pero*“. Díky gestům a demonstraci žáci rychle pochopí, co se od nich žádá a učí se tedy, jak mají na dané situace zareagovat (2011, s. 182). Při použití této metody učitel žáky neopravuje záměrně, aby je nedemotivoval (Bednářová, 2019).

1.7.10 Callanova metoda

Mezi velmi intenzivní a strukturované metody patří Callanova metoda (*v anglickém jazyce: The Callan Method*), která je primárně založena na opakování. Během užívání této metody žáci nepoužívají svůj mateřský jazyk. Tištěné materiály jsou využívány jen minimálně, jelikož je zde důraz na komunikaci mezi učitelem a žákem. Dle Bednářové (2019) se očekává, že žák na krátkou otázku zareaguje rychle a bez dlouhého rozmýšlení. Uvádí, že většina vyučovací hodiny je strávena nad novou slovní zásobou, kdy učitel formou otázky toto slovo se žáky procvičuje, tím, že ho do otázky zakomponuje. Žáci následně stráví značný čas opakováním. Ve zbytku hodiny je věnován zřetel na čtení a psaní. Bednářová přirovnává tuto metodu k učení se mateřského jazyka, kdy prvně dítě poslouchá a snaží se pochopit, následně začíná mluvit, opakovat a až finálně čte a píše.

1.7.11 Tichá metoda

Tichá metoda (*v anglickém jazyce: The Silent Way*) vyžaduje, aby žák se aktivně zapojil do svého jazykového vzdělávání a aby dával velký pozor na to, co říká. Učitel zde hraje spíše podpůrnou roli, hovoří jen minimálně. (Scrivener, 2011, s. 32). Tím, že učitel je spíše facilitátorem a vzdělávání je primárně v rukou žáků, je nutné žákům umožnit takové prostředí, aby byli schopni autonomně pracovat a rozvíjet své jazykové dovednosti. Je zde předpoklad, že oproti jiným hodinám musí žáci kvůli této metodě vynaložit více úsilí a snahy, jelikož sami objevují problémy a snaží se je řešit (Bednářová, 2019).

1.7.12 Lexikální přístup

U lexikálního přístupu je kladen zřetel na používání lexikálních spojení v komunikaci (Scrivener, 2011, s. 32). Při používání této metody „*je zde důležité nemyslet na slova a nerozdělovat věty na malé části, nýbrž vědomě přemýšlet o ustálených slovních spojeních jako o celku a následně je jako celek vyjádřit*“ (Bednářová, 2019).

1.7.13 Content and Language Integrated Learning (CLIL)

Metoda CLIL (*v českém jazyce: Obsahově a jazykově integrované vyučování*) je metodou, při které dochází k vyučování předmětu v jiném jazyce, než je jazyk mateřský. Cílem této metody je naučit se cizí jazyk a obsah předmětu stejně dobře (Scrivener, 2011, s. 397). Scrivener uvádí tuto metodu na příkladu v thajské škole, kde žáci studují fyziku v angličtině a všechny materiály, které na fyziku žáci dostávají, jsou právě v anglickém jazyce (Scrivener, tamtéž). Dle Bednářové (2019) tato metoda odráží současný globalizovaný svět, kdy je třeba umět slovní zásobu k danému tématu. Konstatuje, že tato metoda je vhodná spíš pro žáky na vyšší jazykové úrovni.

1.7.14 Osobní metodologie

Dle Scivenera v realitě jen málo učitelů se drží jednou z výše zmíněných metod, pokud tedy nepracují v instituci, která na dodržování některé z metod během výuky dbá. Ve dnešní době si učitelé sami hledají cestu, jak udělat jejich vyučování efektivní a přínosné. Během let zkoušejí různé metody a nacházejí si svůj osobní způsob, kterým se řídí (2011, s. 33).

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 PŘEDMLUVA

Hlavní část praktické části této práce je tvorba výukových textů. Na začátku si uvedeme bližší informace o žácích, kterých se navržené učební texty týkají a také bližší informace k instituci, ve které se žáci vzdělávají.

Texty jsou tvořeny tak, aby žáci během hodiny mohli primárně zapojit jednu produktivní dovednost (mluvení) a jednu receptivní dovednost (čtení). Během tvorby výukových textů se budu řídit základním formátem pro vytváření plánů vyučovací hodiny zaměřené na čtení. Navržené aktivity k učebním textům by měly připomínat metodu ESA, kdy první cvičení slouží pro vytvoření zájmu o téma a k navození kontextu. V další části žáci studují vypracovaný učební text a plní k němu cvičení. V poslední části mají žáci možnost své nabyté vědomosti aktivně využít. Navržené učební texty a aktivity k nim spojené jsou sestaveny tak, aby mohly být snadno použitelné v reálných hodinách anglického jazyka.

2.2 SOŠ A SOU DOPRAVNÍ ČÁSLAV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav, příspěvková organizace (SOŠ a SOU dopravní Čáslav, příspěvková organizace) je škola s dlouholetou tradicí zejména ve výuce autooborů. Škola nabízí maturitní a výuční obory. Do maturitních oborů spadají obory Autotronik, Požární ochrana, a Provoz a ekonomika dopravy. Jedná se o čtyřleté obory ukončené maturitní zkouškou. Mezi výuční obory spadají obory Mechanik opravář motorových vozidel, Autoelektrikář, a Karosář. Tyto obory jsou tříleté a jsou zakončeny závěrečnou zkouškou. Po úspěšném složení zkoušky získávají žáci výučný list. Na SOŠ a SOU dopravní Čáslav je velký důraz na propojování teoretických znalostí s praxí. Z tohoto důvodu je vyučování rozděleno na teoretickou výuku, která probíhá v prostorách školy, a na odborný výcvik, který probíhá ve školním autoservise.

2.3 KOMU JE TEXT URČEN

Výukový text je určen žákům maturitního oboru Požární ochrana (PO). Během studia tohoto oboru se žáci naučí například jak posuzovat možnosti vzniku požárů, navrhopat opatření, a používat hasičskou výstroj a výzbroj (SOŠ a SOU dopravní Čáslav, ©2018). Absolventi PO mohou najít uplatnění (MŠMT, ©2022):

- ve výkonu služeb v jednotkách požární ochrany
- v plnění speciálních služeb v jednotkách požární ochrany

- v oblasti požární prevence
- v oblasti ochrany obyvatelstva
- na úseku krizového řízení a havarijního plánování
- jako lektor odborných předmětů z oblasti požární ochrany
- v pracovních pozicích hasič hasičského záchranného sboru
- v oblasti požární prevence jako odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany (po absolvování zkoušky dle paragrafu 11 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů)
- v oblasti BOZP ve funkci bezpečnostního technika (po vykonání příslušné zkoušky podle zákona č.309/2006)

K tomu, aby absolventi mohli vybrané povolání vykonávat, musí splnit podmínky, které jsou stanoveny zákonem. Jedná se například o absolvování zdravotních a psychických testů (SOŠ a SOU dopravní Čáslav, ©2018).

Dle RVP pro obor 39-08-M/01 Požární ochrana má vzdělávání a komunikace v cizích jazycích významnou roli, jelikož připravuje žáky na komunikaci v multikulturní společnosti. Je tedy důležité rozvíjet komunikativní kompetence žáků, aby si byli schopni poradit v běžných každodenních situacích a také v jejich budoucím pracovním životě. Během studia by se žáci měli dostat minimálně na úroveň B1 podle rámce CEFR. Za jejich studium by měli být schopni aktivně použít minimálně 2300 lexikálních jednotek a 20% z těchto jednotek by měla tvořit odborná slovní zásoba. Mimo práci s materiály o běžných tématech a reáliích anglicky mluvících zemí by žáci měli být schopni pracovat i s odborným textem v cizím jazyce (MŠMT, ©2022). V ŠVP SOŠ a SOU dopravní Čáslav z roku 2019 pro obor PO, můžeme najít, jaké jsou obecné cíle výuku anglického jazyka, jaká je charakteristika učiva, jaké je pojetí výuky, jakým způsobem je žák hodnocen, jaká jsou průřezová témata, a jaké jsou klíčové kompetence, které by si měl žák během svého studia osvojit. Dále zde můžeme najít rozepsané učivo po jednotlivých ročnících pro předmět anglický jazyk (SOŠ a SOU dopravní Čáslav, ©2018).

2.4 UČEBNÍ TEXTY

2.4.1 Učební text 1: Oheň, druhy ohně, hasicí přístroje

Activity 1: Have a look at the pictures below. What do both pictures have in common?

Activity 2: Discuss in pairs the following questions.

- Why is fire dangerous?
- What are some causes of fire?
- How can fire be put out?

Activity 3: Read the text. Then choose the correct answers T(true) or F(false).

Fire is the outcome of a very fast chemical reaction which happens when a fuel source combines with oxygen and is ignited by a heat source. Fire typically involves the release of heat, light, smoke, and flames. Fire can often be started by a small **spark**. We distinguish types of fires based on the materials which burn. Some materials are therefore more **flammable** than other materials. The least likely to **combust** are solid materials such as rocks, bricks, and metals. Gases, such as natural gas and propane are most likely to combust. Because of different flammability, we need to distinguish between different types of fire.

There are five classes of fire. Class A fire involves ordinary combustible materials such as wood, paper, cloth, plastic, and trash. Class B involves flammable liquids such as gasoline, oil, and grease. Class C fire involves energized electrical equipment, such as appliances, wiring, and motors. Class D fire involves combustible metals, such as magnesium, titanium, sodium, and others. Class K fire involves cooking oils and fats, which are typically found in kitchens, restaurants and other places where cooking takes place.

In order to put out small fires, we need to use **fire extinguishers**. Since there are five different types of fires, we need to use the correct one. In case we don't, we can either prolong the process of extinguishing or we can cause other problems such as injuries or deaths. All fire extinguishers are labelled. Information about the suitability for classes of

fires is shown on these labels. Pressurized water-based fire extinguishers are used for Class A fires. Foam extinguishers are used on Class A and B fires. Class B and C fires can be put out with CO₂ fire extinguishers. Dry chemical agent fire extinguisher is the one to be used for Class A, B, and C fires. Dry chemical **agent** and foam extinguishers are used to fight the Class D fires. The best way to put out a Class K fire is with a wet chemical agent fire extinguisher.

1. Fires are classified based on the fuel that is burning. T/F
2. It usually takes a small spark to start a fire. T/F
3. Fires are classified based on the place where fire starts. T/F
4. We can use any fire extinguisher to put out fire. T/F

Activity 4: Read the text again and try to find the meaning to the words in bold.

1. _____: It is a device which is used to put out fires.
2. _____: It means that something starts burning, but without being set on fire.
3. _____: It is a very small piece of fire which usually flies out something that is burning or that is on fire.
4. _____: It is a substance which has a particular effect.
5. _____: It is something that catches fire very easily.

Activity 5: Work in pairs and act out a role play. One of you will be a firefighter, the second of you will be a victim.

Firefighter: You are a fire fighter and you receive a phone call from a crying woman. Ask her:

- what the matter is,
- what type of fire it is,
- what the address is,
- who is involved in the emergency situation
- what steps the victim should follow.

Victim: You are an old lady. While you were cooking lunch, you accidentally started a fire in your kitchen. You have left the room, but you cannot find your cat. Call for help.

Conclusion:

Q: What is fire?

Q: Why are there different types of fire extinguishers?

Q: What should we do in case of fire?

Glossary:

agent (*n*) = složka , činidlo, prostředek
appliance (*n*) = spotřebič, přístroj
combust (*v*) = zapálit
combustible (*adj*) = hořlavý, zápalný
distinguish (*v*) = rozlišit
fuel source (*n*) = zdroj paliva
fire extinguisher (*n*) = hasicí přístroj
flame (*n*) = plamen
flammable (*adj*) = hořlavý, zápalný
flammability (*n*) = hořlavost
gas (*n*) = plyn
grease (*n*) = mazivo, tuk, mastnota, omastek
heat source (*n*) = tepelný zdroj
ignite (*v*) = zapálit, zažehnout, podpálit, vznítit
label (*n*) = štítek
natural gas (*n*) = zemní plyn
pressurize (*v*) = stlačovat, tlakovat
substance (*n*) = látka, hmota
suitability (*n*) = vhodnost
spark (*n*) = jiskra, elektrický výboj
spark (*v*) = zajiskřit, zažehnout, zapálit
wiring (*n*) = elektrické rozvody/vedení

Sources:

Cambridge University Press and Assessment (nedatováno). *Dictionary*. © 2023 Dostupné z:
<https://dictionary.cambridge.org/>

EVANS Virginia, Jenny Dooley a Matthew Williams, *Career Paths Firefighter*. Newbury:
Express Publishing, 2016, s. 6. ISBN 978-1-4715-4705-8

POPOV, Andrey (2018) *Frustrated African Young Woman Looking At Utensils on Fire in Kitchen*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/frustrated-woman-looking-at-utensil-on-fire-gm909314044-250459420?phrase=kitchen%2Bfire>

Vainodesositis (nedatováno) *Car accidents, Fire, Street image*. Dostupné z:
<https://pixabay.com/photos/car-accident-fire-street-accident-2789841/>

2.4.2 Učební text 2: Povaha hasiče

Activity 1: Have a look at the pictures below. What do they have in common?

Activity 2: Discuss in pairs the following questions.

- In your opinion, is the job of a firefighter difficult? Why yes/no?
- In your opinion, what are some qualities that firefighters must have?

Activity 3: Read the text. Match the titles from the box below to the paragraphs in the text.

I am brave

I am resilient and emotionally stable

I am eager to learn

I can solve problems

I am compassionate and empathetic

I am a team player

I am physically fit

BECOME A PART OF OUR TEAM AT ČÁSLAV FIRE DEPARTMENT

If you are able to tick all the boxes with the qualities below,
then you are the right candidate for the job!

_____

Firefighters must be physically fit to be able to handle the demands of their job. They must be strong, agile, and have a great level of endurance in order to carry out tasks such as lifting heavy tools and equipment, and rescuing and extricating people and animals

from dangerous places.

_____

Firefighting is very dangerous as firefighters face perilous situations nearly on daily bases. They must be able to work under pressure and remain calm in all possible situations. As they fight the fire, enter burning and crashing buildings, help during natural disasters such as floods, hurricanes, and snow storms, they mustn't be scared to do their job.

_____

It takes more than one person to extinguish fires, to save people and animals, and to ensure safety of all individuals involved in emergency situations. A firefighter never works alone. He or she collaborates with other firefighters. In order for them to work well together, they must be able to trust each other, follow instructions, and communicate well.

_____

Fires and other emergency situations can be very complex and unpredictable. Firefighters must think critically and be able to make quick decisions. They must know how to assess risks, determine the best way how to respond to an emergency situation and they must be able to adapt to changing situations.

_____

When firefighters are on duty, they often witness very traumatic events such as serious injuries or deaths of adults, children, and animals. As they need to be able to do their job in these stressful situations, they must remain calm. Mental health is therefore a very important trait of a firefighter.

_____

Unfortunately, deaths and injuries are very common in emergency situations. People lose their homes, their pets, their loved ones, or they impatiently wait for their families or friends when some tragic event happens. Firefighter's role is not only to put out fire, but also to demonstrate great compassion, empathy and provide reassurance and support to the people who are affected.

_____

Due to constantly evolving technologies, new tools and equipment are being made in order to fight the fire or deal with emergency situations more effectively. It is needed for fighters to stay up to date with the latest practices and learn how to operate new

equipment.

Did you tick all the boxes? If yes, give us a call!

Activity 4: Read the text again and mark whether the statements below are true (T) or false (F). Then in pairs discuss why you marked them as T or F.

1. Firefighters need to communicate well only with their teams. T/F
2. Firefighters must be reliable and courageous at all costs. T/F
3. Firefighters listen just to the instructions of their commander, therefore they don't make any decisions on their own. T/F
4. Education of firefighters is a continuous process. T/F

Activity 5: Work in pairs and act out a role play. One of you will be an interviewer, the second of you will be a candidate for the position of a firefighter.

Interviewer: You are the Commander-in-chief at the fire station department in Čáslav. You need a new person for your team. He must have all the traits of a good firefighter. Ask the candidate these questions:

- Why do you want to be a firefighter?
- What is your work experience?
- Have you ever been in a dangerous situation? How did you react?
- What do you do for your physical and mental health?
- Do you consider yourself a good team player? Why?
- In your opinion, what traits should every firefighter have?
- What are your strengths and weaknesses?

Candidate: You have just graduated from your high school where you majored in firefighting. You are now applying for an open position at the fire station in Čáslav. Listen carefully to the questions asked and provide the best possible, but also honest answers.

Conclusion:

Q: What are the seven most important qualities of a firefighter?

Q: Why should a firefighter be a great communicator and a team player?

Q: What are some situations when he must show a great empathy and quick problem solving?

Glossary:

adapt (v) = přizpůsobit, přizpůsobit se

agile (adj) = hbitý, mrštný

assess risks (v) = vyhodnotit rizika

collaborate (*v*) = spolupracovat
compassionate (*adj*) = soucitný, milosrdný
determine solutions (*s*) = určit řešení
empathetic (*adj*) = empatický, mající pochopení
endurance (*n*) = výdrž, vytrvalost
extinguish / put out / fight the fire (*v*) = hasit oheň
extract (*v*) = vyprostit
perilous (*adj*) = nebezpečný, riskantní
reassurance (*n*) = ujištění, uklidnění, utěšení
resilient (*adj*) = odolný, pevný
trait (*n*) = vlastnost
unpredictable (*adj*) = nepředvídatelný
work under pressure (*v*) = pracovat pod tlakem

Sources:

Affordable Schools (nedatováno). *5 Characteristics of a Firefighter*. © 2023 Dostupné z:
https://www.affordableschools.net/lists/characteristics-of-a-firefighter/?fbclid=IwAR2IB9F6XBkmpWq_oUr9yO8Huctnmisn9Nc5Z3gGxv3yozLXhLmfgPKEWiE

DIGITALSTORM (2022) *Firefighter searching for possible survives*. Dostupné z:
<https://www.istockphoto.com/photo/into-the-fire-gm136916670-18872028?phrase=courage+firefighter>

EVANS Virginia, Jenny Dooley a Matthew Williams, *Career Paths Firefighter*. Newbury: Express Publishing, 2016, s. 8. ISBN 978-1-4715-4705-8

MARTIN-DM (2018) *Directly above view of firefighters putting hands together*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/firefighters-with-hands-stacked-gm1055623782-282075657?phrase=brave+firefighter>

MARTIN-DM (2019) *Firefighter carrying a little boy after successful rescue operation*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/firefighter-rescue-operation-gm1182641801-332167401?phrase=brave+firefighter>

XAVIERARNAU (2021) *Waist-up view of company officer in turnout gear, holding helmet, and standing next to fire engine communicating on portable two-way radio*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/candid-close-up-of-senior-firefighter-on-walkie-talkie-gm1313773517-402184676?phrase=communicative+firefighter>

2.4.3 Učební text 3: Role hasiče

Activity 1: Have a look at the pictures below. Can you guess the roles of the firefighters?

Activity 2: Discuss in pairs the following questions.

- What are some specific jobs that firefighters do?
- In your opinion, which specific job of firefighters is the most dangerous and why?

Activity 3: Read the text. Fill out the blank spaces with the words below.

emergency medical technicians

fire investigators

rescue specialists

fire prevention officer

hazardous materials technicians

fire dispatcher

Do firefighters “just” extinguish fires? Well, not really.

It is true that when you think of a firefighter, you imagine a man with a fire hose in his hand trying to put out fire. However, this is not the only task of firefighters as they need to deal with other emergency situations which do not concern fire.

When help of firefighters is needed, people in the Czech Republic can call the phone number 150. They explain the situation to a _____ who receives their emergency call. He is the first point of contact and receives essential information about the

incident, including the location, type of emergency, and some other details. Based on this information, he determines the appropriate response and dispatches the fire units to the fire scene. He maintains communication with the fire crew and provides them with updates. He also communicates with other emergency services such as the police or paramedics.

At the fire scene, firefighters who are skilled _____ help to evacuate people from burning buildings, crashed vehicles, or other hazardous environments. They are trained to use specialized tools such as ropes, hydraulic equipment, etc. in order to save people's lives.

Emergency situations involve people who are hurt and are in need of medical care. Therefore many firefighters are trained _____ who are able to provide immediate medical assistance.

Some fires take place at locations which are very dangerous due to the presence of chemicals. That is why there is the need for _____ who are essential in managing and mitigating the risks associated with these substances. They are experts in identifying, assessing, and responding to incidents that involve dangerous substances. Thanks to the knowledge of the correct substance disposal, they protect the environment, public health, but also safety of emergency responders.

When fires are successfully put out and the situation is under control that is when _____ come in and try to find the cause, origin, and the circumstances of fires. Their main task is to determine the cause of fire and collect evidence that would support their findings.

How can get information about our safety and safety of our property so we wouldn't have to deal with fires in the future? We can always get advice from a _____ whose main role is to educate the public, identify fire hazards, and do inspections in buildings and places of potential fire hazards. Thanks to his work and his proactive efforts, many lives are protected and damage caused by fires is minimized.

Activity 4: Read the text again and mark whether the statements below are true (T) or false (F). Then in pairs discuss why you marked them as T or F.

1. Hazardous materials technicians look for causes of fires. T/F
2. Fire dispatchers receive emergency calls and provide the fire crew with all details of the emergency situation. T/F
3. All firefighters are trained EMTs, because they must know how to provide medical assistance. T/F
4. Fire investigators and fire prevention officers don't take active role in extinguishing fires. T/F

Activity 5: Work in pairs and come up with traits and skills needed for each of these specific jobs of firefighters.

E.g. Hazardous materials technicians must be trained in chemistry so they know how to dispose dangerous substances safely.

Conclusion:

Q: What are the six roles of firefighters?

Q: Which firefighters are usually active at the fire scene?

Q: Which firefighters don't have an active role in extinguishing fires?

Glossary:

appropriate (*adj*) = vhodný, přiměřený, příslušný

assess (*v*) = zhodnotit, vyhodnotit

circumstance (*n*) = okolnost

determine (*v*) = určit

dispatch (*v*) = vyslat, poslat, vypravit

disposal (*n*) = likvidace, zbavení se, odstranění

dispose (*v*) = zbavit se, zlikvidovat

emergency medical technician (*n*) = zdravotnický záchranář

evidence (*n*) = důkaz

essential (*adj*) = nezbytný, nepostradatelný, zásadní

fire crew (*n*) = požární posádka

fire dispatcher (*n*) = dispečer požárního záchranného sboru

fire hose (*n*) = požární hadice

fire investigator (*n*) = požární vyšetřovatel

fire prevention officer (*n*) = požární preventista

fire scene (*n*) = místo požáru

fire unit (*n*) = požární jednotka

hazardous materials technician (*n*) = technik pro manipulaci s nebezpečnými látkami

hydraulic equipment (*n*) = hydraulické zařízení

mitigate (*v*) = zmírnit, zklidnit

paramedic (*n*) = zdravotnický lékař

rescue specialist (*n*) = záchranářský specialista

rope (*n*) = lano, provaz

substance (*n*) = látka

Sources:

EVANS Virginia, Jenny Dooley a Matthew Williams, *Career Paths Firefighter*. Newbury: Express Publishing, 2016, s. 10. ISBN 978-1-4715-4705-8

CHEREMISINOVA, Irina (2019). Emergency service operators flat illustration. 911 call center workers with headset cartoon vector male characters. Helpdesk, city map hanging on wall composition. Helpline hotline dispatchers. Dostupné z:

<https://www.istockphoto.com/vector/emergency-service-operators-flat-illustration-gm1182469851-332053792?phrase=call+center+firefighter>

SMEDEREVAC (2023) *Working with dangerous and aggressive chemicals in factory.*

Workers in protective equipment dealing with acid. Dostupné z:

[https://www.istockphoto.com/photo/working-with-dangerous-and-aggressive-chemicals-in-factory-workers-in-protective-gm1472307773-](https://www.istockphoto.com/photo/working-with-dangerous-and-aggressive-chemicals-in-factory-workers-in-protective-gm1472307773-502694546?phrase=hazardous+materials+technician+firefighters)

[502694546?phrase=hazardous+materials+technician+firefighters](https://www.istockphoto.com/photo/working-with-dangerous-and-aggressive-chemicals-in-factory-workers-in-protective-gm1472307773-502694546?phrase=hazardous+materials+technician+firefighters)

SOLSTOCK (2020) *Rockingham Lake regional park. Female scientist environmental conservationist working with the aid of technology to collect data. The Australian Bush has been damaged by fire.* Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/working-hard-to-help-her-environment-gm1199901182-343486776?phrase=fire+investigator>

<https://www.istockphoto.com/photo/working-hard-to-help-her-environment-gm1199901182-343486776?phrase=fire+investigator>

TASHI-DELEK (2019) *Firefighters Helping Rescue Team.* Dostupné z:

<https://www.istockphoto.com/photo/firefighters-helping-rescue-team-gm1127827766-297399201?phrase=paramedic+firefighter>

2.4.4 Učební text 4: Zdraví hasiče

Activity 1: Have a look at the pictures below. Can you guess what has a direct effect on firefighter's health?

Activity 2: Discuss in pairs the following questions.

- What do you think firefighters do in order to stay in shape?
- What do you think that firefighters eat in a day?
- How can firefighters remain good mental health?

Activity 3: Read the article. Match the titles from the box below to the paragraphs in the text.

Focus on your diet

Stay in check

Don't fight it alone

Focus on exercise

Sleep, work, rest and repeat

STAY HEALTHY, STAY SANE

Do you struggle with stress, poor health and bad physique? Do you come home from work tired, sore, stressed, and overall not really happy? Maybe it is high time to make a change!

Read the tips below on how to become a healthier version of yourself!

As a firefighter, you undergo physical fitness trainings to stay in shape. However, you

should dedicate your time to fitness even in after your working hours. Regular exercise helps you to stay strong and flexible. You should focus on core strengthening and resistance training. Before you start working out, don't forget to stretch. When you lift weights, make sure your technique is correct. We don't want you to get hurt, do we?

It is said that in order to be healthy, you must give 20% of your focus to exercise and the remaining 80% to food. As a firefighter, you need to have enough energy and nutrients for your body to function properly and that is why a healthy diet is crucial for you. Your meals should be balanced, which means you need to have the right amount of fats, carbohydrates and protein. These so called macros (macronutrients) are the fuel for your body. In order for you to repair and build tissues, you need high quality protein, which can be found in lean meat and fish. Great sources of healthy fats are nuts, seeds, fatty fish, and avocados. When eating carbohydrates, you should go for wholemeal bread, organic fruits, veggies, and legumes. You shouldn't forget about eating micros (micronutrients). Those are vitamins and minerals, which are essential for various physiological processes. And one more thing. Drink water! You should have plenty of liquids, especially when you fight the fire.

As you work shifts, which are usually 12 hrs or 24 hrs long, you shouldn't forget about getting quality sleep and rest. You should make sure you sleep enough before your shift, so you have enough energy and strength to do your job well and feel good at work. For an adult, it is recommended to sleep between 7 to 9 hours. In case you have trouble falling asleep, you can try meditating, drinking herbal tea, avoiding screen time right before going to bed.

Since your work is very stressful and you need to deal with high-pressure nearly on daily bases, you must focus on your mental well-being. There are relaxation exercises, mindfulness practices as well as breathing techniques that can help you to reduce stress and clear your mind. In case you struggle with depression or you are dealing with PTSD, don't forget that you are not alone in this and you can get help. You can join a peer support programme or see a psychologist. They are here for you!

You also shouldn't forget about your regular medical check-ups. As there are many occupational hazards that are associated with firefighting, you need to make sure that you

are OK. So get your blood tests, physical assessments, and screenings done! It will be worth it in the long run.

Activity 4: Read the text again and mark whether the statements below are true (T) or false (F). Then in pairs discuss why you marked them as T or F.

1. Injuries can be avoided thanks a warm-up and correct technique when working out. T/F
2. Your eating habits have little impact on your well-being. T/F
3. You need to deal with PTSD and other mental problems on your own. T/F
4. Possible health problems caused by work hazards can be identified. T/F

Activity 5:

Work in pairs and act out a role play. One of you will be a doctor, the second of you will be a firefighter.

Firefighter: You have been feeling a bit down and you are lacking energy. Ask your doctor for help.

Doctor: You a doctor specialized in working with firefighters. Ask your patient the questions below and give advice:

- What is the matter?
- How long have you been feeling like this?
- What do you eat in a day?
- How often do you work out and what do your work outs look like?
- Have you found yourself in some traumatic situation?
- Do you sleep well at night?

Conclusion:

Q: What can firefighters do for their physique?

Q: What can firefighters do for their mental health?

Q: What should firefighters' diet look like?

Glossary:

balanced meal (*n*) = vyvážené jídlo
breathing technique (*n*) = metoda dýchání
carbohydrates (*n*) = sacharidy
core strengthening (*n*) = posilování středu těla
eating habits (*n*) = stravovací návyky
fat (*n*) = tuk
lift weights (*v*) = zvedat činky
medical check-up (*n*) = lékařská prohlídka
mental health (*n*) = psychické/duševní zdraví
nutrients (*n*) = živiny

occupational hazard (*n*) = riziko povolání
peer support (*n*) = podpora ze strany vrstevníků/kolegů
physical assessment (*n*) = fyzické vyšetření
physical health (*n*) = fyzické/tělesné zdraví
poor health (*n*) = chabé zdraví
protein (*n*) = bílkoviny
PTSD/posttraumatic stress disorder (*n*) = posttraumatická stresová porucha
stay in shape (*v*) = udržet se ve formě
screen time (*n*) = čas strávený před obrazovkou/displejem
stretch (*v*) = protáhnout se
struggle (*v*) = pachtit se, mít problém
resistance training (*n*) = silový trénink
undergo (*v*) = podstoupit
warm-up, warm up (*n, v*) = zahřání, zahrát se
work out (*n, v*) = cvičení, cvičit

Sources:

APETROAJEJ, Valerii (2022). *Slim women African American and Caucasian ethnicity and muscular man in sportswear doing plan exercise on rubber mat in gym club. The concept of sport and recreation*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/sports-and-gym-activities-gm1395337483-450483888?phrase=sport+>

EVANS Virginia, Jenny Dooley a Matthew Williams, *Career Paths Firefighter*. Newbury: Express Publishing, 2016, s. 30. ISBN 978-1-4715-4705-8

KORNEEVA, Maria (2021). *Middle-aged man covering his face with hand during meeting with a psychologist*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/middle-aged-man-covering-his-face-with-hand-during-meeting-with-a-psychologist-gm1352621402-427987285?phrase=mental+health>

PEOPLEIMAGES (2017). *Shot of a unrecognizable person pouring water into a glass outside around a table*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/may-i-have-some-too-gm854415646-140655139?phrase=hydration+>

PHONSAWAT, Akacin (2022). *Top view Asian man and woman healthy eating salad after exercise at fitness gym. Two athlete eating salad for health together. Selective focus on salad bowl on hand*. Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/top-view-asian-man-and-woman-healthy-eating-salad-after-exercise-at-fitness-gym-gm1423997728-468847540?phrase=sport+>

2.4.5 Učební text 5: Rizika práce hasiče

Activity 1: Have a look at the pictures below. What do they have in common?

Activity 2: Discuss in pairs the following questions.

- What are some hazards that firefighters may face?
- What are some common injuries and accidents that firefighters may have?

Activity 3: Read the text and fill out the blank spaces with the words from the box below.

fractures

gases

ladders

overexertion

roofs

flames

Firefighting is tough!

You are probably considering becoming a firefighter, but you aren't sure what the downside of this job is. Before applying, you should realize that this job is not for anyone since it is much more dangerous than other professions.

When on duty, you are exposed to extreme heat and _____, which can cause serious burns. The emitted toxins and smoke can trouble your respiratory system and cause asphyxiation which means that you are deprived of oxygen. In order for you to protect yourself from inhaling toxic _____, you will wear a SCBA (a self-contained breathing

apparatus). However, be aware that prolonged exposure to smoke, heat and toxic gases can pose a threat to your health despite using protective equipment.

As you will be working in an unsafe environment and entering burning or damaged structures, you might get hurt because of collapsing walls, floors, or _____ as well as because of falling objects such as debris. Such incidents can lead to severe injuries or even fatalities. Common injuries are cuts, _____, burns, and scalds. Since you will be required to get to some elevated places, you will be climbing _____ to do so. This can be very dangerous as you might slip, trip, and fall.

Fighting fires can be a very lengthy process which can take hours, sometimes even days. That is why firefighters can suffer from _____, which can lead to worse decision-making abilities as well as physical performance. If possible, they should take breaks in order to avoid fainting and regaining strength.

Even though fire departments prioritize the safety of their firefighters and invest in trainings and safety equipment in order to mitigate the dangers of this job, it doesn't mean that the job will be any less dangerous. Are you willing to take the risk?

Activity 4: Read the text again and mark whether the statements below are true (T) or false (F). Then in pairs discuss why you marked them as T or F.

1. Anyone can become a firefighter. T/F
2. SCBA is personal protective equipment that protects against inhaling toxic fumes. T/F
3. Firefighters enter burning buildings which are stable. T/F
4. Overexertion means that firefighters don't get enough oxygen. T/F

Activity 5: Work in pairs and write a short story about your busy and difficult day at work. You can use the bullet points below for your content.

- What was the situation? / What was on fire?
- How many people were involved?
- Were there any injuries?
- How long did it take you to put out the fire?
- Did you take any breaks?
- Did you get hurt?

Conclusion:

Q: What are common hazards of firefighting?

Q: What can cause asphyxiation and overexertion?

Q: How can you protect yourself when on duty?

Glossary:

asphyxiation (*n*) = dušení

be deprived of (*v*) = strádat něčím, mít nedostatek

be exposed to (*v*) = být vystaven něčemu

burns (*n*) = popáleniny

cuts (*n*) = řezné rány

debris (*n*) = suť, trosky

decision-making ability (*n*) = schopnost rozhodování

emit (*v*) = vypouštět

exposure (*n*) = vystavení, vystavování se

faint (*v*) = omdlít

fatalities (*n*) = úmrtí

fractures (*n*) = zlomeniny

gases (*n*) = plyny

heat (*n*) = horko, žár

inhale (*v*) = vdechovat

injury (*n*) = zranění

physical performance (*n*) = fyzický výkon

protective equipment (*n*) = ochranné vybavení

respiratory system (*n*) = dýchací systém

scalds (*n*) = opařeniny

SCBA/self-contained breathing apparatus (*n*) = vzduchový izolační dýchací přístroj

slip (*v*) = uklouznout

suffer from (*v*) = trpět něčím

trip (*v*) = zakopnout

Sources:

CHOJA (2009). *Nurse is taking care of patient with burns*. Dostupné z:

<https://www.istockphoto.com/photo/nurse-is-taking-care-of-patient-with-burns-cleaning-wound-gm171137633-9374102?phrase=BURNS+injury>

EVANS Virginia, Jenny Dooley a Matthew Williams, *Career Paths Firefighter*. Newbury: Express Publishing, 2016, s. 28. ISBN 978-1-4715-4705-8

GAUL, Pawel (2012). *Exhausted firefighter rests with hand over head*. Dostupné z:

<https://www.istockphoto.com/photo/tired-firefighter-gm155283344-18827590?phrase=tired+firefighter>

GUILLEM, Antonio (2018). *Disabled woman with plaster foot sitting on a couch at home*.

Dostupné z: <https://www.istockphoto.com/photo/disabled-woman-with-plaster-foot-at-home-gm1058712688-282958018?phrase=injuries>

LUKATDB (2020). *Sideview of a beautiful brunette with an oxygen mask on her face. She is sitting on the sofa and looking at the camera.* Dostupné z:

<https://www.istockphoto.com/photo/a-woman-with-an-inhaler-on-her-face-gm1257673605-368662208?phrase=asphyxiation>

ZÁVĚR

Tato závěrečná práce byla rozdělena do dvou částí a to na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsem čtenářům přiblížila základní informace ke kurikulárním dokumentům, ve kterých se musí každý učitel orientovat a pracovat s nimi. Dále jsem se věnovala didaktickým prostředkům a metodám a to převážně ve výuce anglického jazyka. Cílem teoretické části bylo vytvořit přehled základních informací nutných pro výuku anglického jazyka, ze kterých může začínající učitel anglického jazyka čerpat.

Praktická část byla zaměřena na tvorbu výukových textů pro výuku požární ochrany v předmětu anglický jazyk. Cílem této části bylo vytvořit takové výukové texty, které lze využít během vyučování. Při tvorbě výukových materiálů jsem se inspirovala metodou ESA, kdy v prvním cvičení jsem použila obrázky a ve druhém obecné otázky k navození kontextu a zájmu o probírané téma. V následující části byl již výukový text a k němu cvičení. Cvičení byla dělána tak, aby podpořila rozvinutí čtenářských dovedností a to čtení pro hlavní myšlenku a čtení pro detail. Poslední aktivitou bylo buď mluvení, nebo psaní, jelikož dle mého přesvědčení a zkušeností je dobré kombinovat během výuky receptivní a produktivní dovednosti. Výukové texty jsou doplněné o plány hodin, které lze najít v přílohách.

Jakožto začínající učitelka anglického jazyka, která vstoupila do této profese bez pedagogického vzdělání a znalosti různých didaktických metod, prostředků, kulikulárních dokumentů, vidím přínos této práce právě v tom, že začínající učitelé bez pedagogického vzdělání získají alespoň základní informace k těmto problematikám. Následně jako přínos vidím i vytvořené výukové materiály, které lze reálně v hodinách anglického jazyka využít, jelikož jsou stavěny tak, aby aktivity v nich vyplnily vyučovací hodinu dlouhou 45 minut. Texty jsou doplněny o výukové plány, které by měly učitelé usnadnit průběh vyučovací hodiny

Tato práce by mohla být v budoucnu v teoretické části rozšířena o témata jako je např. motivace, či prostředí pro výuku, které mají dopad na vzdělávací proces žáků. Praktická část práce by mohla být v budoucnu rozšířena o další témata požární ochrany, jako jsou např. hasičské vozy, hasičské vybavení a nářadí, protipožární zařízení, či první pomoc.

POUŽITÁ LITERATURA

- FOJTÍKOVÁ, Lucie (2017). *Tematické plány pro výtvarnou výchovu*. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. Praha. Vedoucí práce: Zuzana Fišerová
- CHODĚRA, Radomír. *Didaktika cizích jazyků: úvod do vědního oboru*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1213-3.
- JANIŠ, Kamil a Edita ONDŘEJOVÁ. *Slovník pojmů z obecné didaktiky*. Opava: Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2006. ISBN 80-7248-352-8.
- MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3123-9.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha*. [Praha]: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- ORLOVA, Natalia a Jana PAVLÍKOVÁ. *Navigátor: průvodce didaktikou cizích jazyků*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013. ISBN 978-80-7414-664-0.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.
- PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7178-944-5.
- PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- RIES, Lumír a Eva KOLLÁROVÁ. *Svět cizích jazyků*. Bratislava: Didaktis, 2004. ISBN 80-89160-11-5.
- RICHARDS, Jack C. a Theodore S. RODGERS. *Approaches and methods in language teaching*. Third edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. ISBN 978-1-107-67596-4.
- SCRIVENER, Jim. *Learning teaching: the essential guide to English language teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan, 2011. Macmillan books for teachers. ISBN 9780230729841.

PÍŠOVÁ, Michaela a Klára KOSTKOVÁ (2015). *Didaktika cizích jazyků*. In STUHLÍKOVÁ, Iva, Tomáš JANÍK, Zdeněk BENEŠ, et al. *Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. Syntézy výzkumu vzdělávání. ISBN 978-80-210-7769-0.

ZUJEV, Dmitrij Dmitrijevič. *Ako tvorit učebnice*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1986.

POUŽITÉ INTERNETOVÉ ZDROJE

BEDNÁŘOVÁ, Helena (2019). *Alternativní metody výuky jazyků* [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.jazyky.com/alternativni-metody-vyuky-jazyku/>

Cambridge (nedatováno). *Společný evropský referenční rámec pro jazyky SERR (CEFR)*. Cambridge University Press & Assessment, ©2023 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cambridgeenglish.org/cz/exams-and-tests/cefr/>

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (nedatováno). *Testy a zadání z předchozích období – anglický jazyk*. © 2019 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://maturita.ceremat.cz/menu/testy-a-zadani-z-predchozich-obdobi/anglicky-jazyk>

ČECHOVÁ, Alexandra (2016). *Písemná příprava – vzor*. © 2023 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: https://docplayer.cz/5813701-Pisemna-priprava-vzor.html?fbclid=IwAR2gEXuoHLMJdXzS3CViaJDf1ZNaytj-VvRfsD9Z_DDMnHR5LgWPAu6kWF0

DOSTÁL, Jiří (2008). *Učební pomůcky a zásada názornosti*. 1. Olomouc: Votobia [online. cit. 2023-04-30]. ISBN 978-80-7409-003-5. Dostupné z: http://mict.upol.cz/ucebni_pomucky_a_zasada_nazornosti.pdf

Eurydice (2023). *Organizace vzdělávání ve středních školách – vyšší sekundární vzdělávání: Typy institucí*. [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czech-republic/organizace-vzdelavani-ve-strednich-skolach-vyssi>

INTESOL Teach Abroad (nedatováno). *English Teaching Methods*. ©2018 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <http://www.huntesl.com/a-brief-look-at-the-different-esl-teaching-approaches-and-methods/>

KITZBERGEROVÁ, Leonora (2014). *Didaktika výtvarné výchovy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze [online; cit. 2023-06-04]. ISBN 978-80-7290-667-3. Dostupné z:

https://uprps.pedf.cuni.cz/UPRPS-353-version1-didaktika_vytvarne_vychovy.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (nedatováno). *Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělání v ČR 2002*. © 2013 – 2023 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (nedatováno). *RVP – Rámcové vzdělávací programy*. Edu.cz. © 2022 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (nedatováno). *39 Speciální a interdisciplinární obory*. Edu.cz. © 2022 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov-obory-l-a-m/39-specialni-a-interdisciplinari-obory/>

Národní ústav pro vzdělávání (nedatováno). *Střední vzdělávání*. © 2011-2022 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/stredni-vzdelavani.html>

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav, příspěvková organizace (nedatováno). *Požární ochrana (39-08-M/01) 4-letý studijní obor s maturitou*. © 2018 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://dscaslav.cz/uchazeci/obory-studia/39-08-m01-pozarni-ochrana>

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav, příspěvková organizace (nedatováno). *Školní vzdělávací programy* © 2018 [online; cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://dscaslav.cz/dokumenty/pro-zaky-a-rodice/skolni-vzdelavaci-programy>

TAYLOR, Alex (nedatováno). *The Audio-lingual Teaching Method*. © 2023 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://blog.tjtaylor.net/method-audio-lingual/?fbclid=IwAR2FOIGVs1boBeO3SYZK4cB910dyF9vCkdS66ZB-2DeJd43Hssbld6xFdmE>

TESOL International Association (nedatováno) *About* © 2023 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.tesol.org/about/>

WELLER, David (2022). *What is 'Engage, Study, Activate'?* © 2023 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: https://www.barefootteflteacher.com/p/what-is-engage-study-activate?fbclid=IwAR3lrbglCgdPqbeb5G2UQId5jW7yg1HQCVHwKgalBL_v2mPxsbVMe1SsmGs

POUŽITÉ ZDROJE K ILUSTRACÍM

Národní centrum Europass ČR (nedatováno). Jak do životopisu vyplnit jazykové dovednosti – Tabulka pro sebehodnocení jazykových dovedností. © 2023 [online; cit. 2023-06-04] Dostupné z: <https://europass.cz/rady-a-tipy/jak-napsat-zivotopis/jak-do-zivotopisu-vyplnit-jazykove-dovednosti>

Pedagogika Učitelům a studentům (nedatováno). *Klíčové kompetence*. © 2019 [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://skolni.eu/didaktika/klicove-kompetence/>

StudySmarter (nedatováno). Lesson Plan. [online; cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english/global-english/lesson-plan/?fbclid=IwAR15YygOCFXVyX0M911KQlHAXypeClsUyBTwIpLijd84MydRJG8hPuqkzs>

PŘÍLOHY

Příloha A <i>Jazykové úrovně a deskriptory</i>	59
Příloha B <i>Plán hodiny – Oheň, druhy ohně, hasicí přístroje</i>	60
Příloha C <i>Plán hodiny – Povaha hasiče</i>	61
Příloha D <i>Plán hodiny – Role hasičů</i>	62
Příloha E <i>Plán hodiny – Zdraví hasiče</i>	63
Příloha F <i>Plán hodiny – Rizika práce hasiče</i>	64

Společný evropský referenční rámec pro jazyky - Stupnice pro sebehodnocení

		A1 uživatel základů jazyka	A2 uživatel základů jazyka	B1 samostatný uživatel	B2 samostatný uživatel	C1 zkušený uživatel	C2 zkušený uživatel
Porozumění	 Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mě osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblasti, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.	Rozumím hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkávám v práci, ve škole, ve volném čase, atd. Rozumím smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastí mého osobního či pracovního zájmu, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.	Rozumím delším promluvám a přednáškám a dokážu sledovat i složitou výměnu názorů, pokud téma dostatečně znám. Rozumím většině televizních zpráv a programů týkajících se aktuálních témat. Rozumím většině filmů ve spisovném jazyce.	Rozumím delším promluvám, i když nemají jasnou stavbu a vztahy jsou vyjádřeny pouze v náznacích. Bez větší námahy rozumím televizním programům a filmům.	Bez potíží rozumím jakémukoli druhu mluveného projevu, živého či vysílaného. Pokud mám trochu času zvyknout si na specifické rysy výslovnosti rodilého mluvčího, nemám potíže porozumět mu ani tehdy, mluví-li rychle.
	 Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogích.	Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvidatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jízdních listech a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.	Rozumím textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují k mé práci. Rozumím popisům událostí, poctů a přání v osobních dopisech.	Rozumím článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zaujmají konkrétní postoje či stanoviska. Rozumím textům současné prózy.	Rozumím dlouhým složitým textům, a to jak faktografickým, tak beletristickým a jsem schopna/ schopna ocenit rozdíly v jejich stylu. Rozumím odborným článkům a delším technickým instrukcím, a to i tehdy, když se nevztahují k mému oboru.	Snadno čtu všechny formy písemného projevu, včetně abstraktních textů naročených svou stavbou i jazykem, jako jsou např. příručky, odborné články a krásná literatura.
Mluvení	 Ústní interakce	Umím se jednoduchým způsobem domluvit, je-li můj partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo ji přeformulovat a pomoci mi formulovat, co se snažím říci. Umím klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pokud se týkají mých základních potřeb, nebo jde-li o věci, jež jsou mi důvěrně známy.	Umím komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládnu velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumím natolik, abych konverzaci sám/sama dokázal(a) udržet.	Umím si poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Dokážu se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mi známá, o něž se zajímám nebo která se týkají každodenního života (např. rodiny, konfliktů, práce, cestování a aktuálních událostí).	Dokážu se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že mohu většinu běžných rozhovorů s rodilými mluvčími. Dokážu se aktivně zapojit do diskuse o známých tématech, vysvětlovat a obhajovat své názory.	Umím se vyjadřovat plynule a pohořově bez příliš zjevného hledání výrazů. Umím používat jazyk pružně a efektivně pro společenské a pracovní účely. Umím přesně formulovat své myšlenky a názory a vhodně navazovat na příspěvky ostatních mluvčích.	Dokážu se zapojit do jakékoli konverzace nebo diskuse. Znáám dobře idiomatické a hovorové výrazy. Umím se plynule vyjadřovat a přesně sdělovat jemnější významové odstíny. Narazím-li při vyjadřování na nějaký problém, dokážu svou výpověď přeformulovat tak hladce, že to ostatní ani nepostřehnou.
	 Samostatný ústní projev	Umím jednoduchými frázemi a větami popsat místo, kde žiji, a lidi, které znám.	Umím použít radu frází a vět, abych jednoduchým způsobem popsal(a) vlasní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.	Umím jednoduchým způsobem spojovat fráze, abych popsal(a) své zážitky a události, své sny, naděje a cíle. Umím stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Umím vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy nebo filmu a vyjádřit své reakce.	Dokážu se srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, která se vztahují k oblasti mého zájmu. Umím vysvětlit své stanovisko k aktuálním otázkám a uvést výhody a nevýhody různých řešení.	Umím jasně a podrobně popsat složitá témata, rozlišovat je o témata vedlejší, rozvíjet konkrétní body a zakončit svou řeč vhodným závěrem.	Umím podat jasný plynulý popis nebo zdůvodnění stylem vhodným pro daný kontext a opřít se o efektivní logickou strukturu, která pomáhá posluchači věnovat si důležité body a zapamatovat si je.
Psaní	 Psaní	Umím napsat stručný jednoduchý text na pohlednici, například pozdrav z dovolené. Umím vyplnit formuláře obsahující osobní údaje, například své jméno, státní příslušnost a adresu při přihlašování v hotelu.	Umím napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se mých základních potřeb. Umím napsat velmi jednoduchý osobní dopis, například poděkování.	Umím napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Umím psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.	Umím napsat srozumitelně podrobné texty na širokou škálu témat souvisejících s mými zájmy. Umím napsat pojednání nebo zprávy, předávat informace, obhajovat nebo vyrazet určitý názor. V dopise dovedu zdůraznit, čím jsou pro mě události a zážitky osobně důležité.	Umím se jasně vyjádřit, dobře uspořádat text a podrobně vysvětlit svá stanoviska. Umím psát podrobné dopisy, pojednání nebo zprávy o složitých tématech a zdůraznit to, co považuji za nejdůležitější. Umím zvolit styl textu podle toho, jakému typu čtenáře je určen.	Umím napsat jasný plynulý text vhodným stylem. Dokážu napsat složitě dopisy, zprávy nebo články a vystavět text logicky tak, aby pomáhal čtenáři všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je. Umím psát resumé a recenze odborných nebo literárních prací.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (CEF): © Rada Evropy

Příloha B Plán hodiny – Oheň, druhy ohně, hasicí přístroje

<p>Jméno a příjmení: Bc. Jana Stehlíková, MSc. Datum: 15. 6. 2023 Třída a počet žáků: 3. PO, 14 Jazyková úroveň: B1 Téma: Oheň, druhy ohně, hasicí přístroje Hlavní cíl: Rozvinout čtenářské schopnosti (čtení pro hlavní myšlenku a pro detail) na textu týkající se ohně, druhů ohňů, a hasicích přístrojů Vedlejší cíl: Osvojit si novou slovní zásobu na dané téma a aplikovat ji při řešení modelové situace Osobní cíl: Dát jasné instrukce a dodržovat časový limit Pomůcky: pracovní listy, dataprojektor, volné listy papíru</p>					
Fáze	Čas (min)	Cíle	Proces	Interakce	Předpokládané problémy (PPr). Potřebné pomůcky (PPo).
Úvodní administrace	5	Udělat docházku	Učitel vítá žáky a zanese absenci do bakaláře.	T-Ss	PPo - Počítač/telefon se systémem Bakalář
Warm-up	5	Zaujmout	Žáci diskutují nad obrázkem.	T-Ss	PPo- Dataprojektor na promítnutí obrázku
Pre-reading	5	Naladit na probírané téma	Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na otázky ze cvičení 2.	S-S	PPo - Pracovní list
Reading for gist	5	Pochopit hlavní myšlenku textu	Žáci zhruba čtou text a vyplní následně cvičení 3. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Reading for detail	10	Pracovat hlouběji s textem	Žáci čtou text detailněji a následně vyplní cvičení 4. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Post-reading	10	Aktivně využít nabyté znalosti z přečtených textů	Žáci pracují ve dvojicích a tvoří scénku. Učitel obchází žáky, monitoruje, a dává případně pomoc. Následně žáci své scénky před třídou odprezentují. Učitel si dělá poznámky.	S-S T-Ss	PPo - Pracovní list, volné papíry na poznámky pro tvorbu scénky, papír pro poznámky učitele PPr –Žáci si neví rady, jak by scénka mohla vypadat →učitel naznačí, jak by scénka měla vypadat na ukázkových větách. – Na prezentování před třídou je málo času či je ve třídě moc žáků →učitel si žáky jen obejde a poslechne si je, zatímco pracují, před třídou neprezentují.
Feedback	5	Dát žákům zpětnou vazbu (<i>co se podařilo a co se dá vylepšit</i>)	Učitel dá žákům konstruktivní zpětnou vazbu a čerpá z poznámek, které si udělal v předchozí části hodiny. Žáky pochválí. Následně se s nimi rozloučí, oznámí, jaké téma se bude řešit příště a případně zadá domácí úkol.	T-Ss	PPo - Papír pro poznámky učitele

*t = teacher (učitel)

*Ss = students (žáci)

*S = student (žák)

Příloha C Plán hodiny – Povaha hasiče

<p>Jméno a příjmení: Bc. Jana Stehlíková, MSc. Datum: 15. 6. 2023 Třída a počet žáků: 3. PO, 14 Jazyková úroveň: B1 Téma: Povaha hasiče Hlavní cíl: Rozvinout čtenářské schopnosti (čtení pro hlavní myšlenku a pro detail) na textu týkající se povahy hasiče Vedlejší cíl: Osvojit si novou slovní zásobu na dané téma a aplikovat ji při řešení modelové situace Osobní cíl: Dát jasné instrukce a dodržovat časový limit Pomůcky: pracovní listy, dataprojektor, volné listy papíru</p>					
Fáze	Čas (min)	Cíle	Proces	Interakce	Předpokládané problémy (PPr). Potřebné pomůcky (PPo).
Úvodní administrace	5	Udělat docházku	Učitel vítá žáky a zanese absenci do bakaláře.	T-Ss	PPo - Počítač/telefon se systémem Bakalář
Warm-up	5	Zaujmut	Žáci diskutují nad obrázkem.	T-Ss	PPo- Dataprojektor na promítnutí obrázku
Pre-reading	5	Naladit na probírané téma	Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na otázky ze cvičení 2.	S-S	PPo - Pracovní list
Reading for gist	5	Dostat povědomí o hlavních kvalitách hasiče.	Žáci zběžně čtou text a přiřazují titulku ke každému odstavci. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Reading for detail	10	Pracovat hlouběji s textem	Žáci čtou text detailněji a následně vyplní cvičení 4. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Post-reading	10	Aktivně využít nabyté znalosti z přečtených textů	Žáci pracují ve dvojicích a tvoří scénku. Učitel obchází žáky, monitoruje, a dává případně pomoc. Následně žáci své scénky před třídou odprezentují. Učitel si dělá poznámky.	S-S T-Ss	PPo - Pracovní list, volné papíry na poznámky pro tvorbu scénky, papír pro poznámky učitele PPr - Žáci si neví rady, jak by scénka mohla vypadat →učitel naznačí, jak by scénka měla vypadat na ukázkových větách. - Na prezentování před třídou je málo času či je ve třídě moc žáků →učitel si žáky jen obejde a poslechne si je, zatímco pracují, před třídou neprezentují.
Feedback	5	Dát žákům zpětnou vazbu (<i>co se podařilo a co se dá vylepšit</i>)	Učitel dá žákům konstruktivní zpětnou vazbu a čerpá z poznámek, které si udělal v předchozí části hodiny. Žáky pochválí. Následně se s nimi rozloučí, oznámí, jaké téma se bude řešit příště a případně zadá domácí úkol.	T-Ss	PPo - Papír pro poznámky učitele

*t = teacher (učitel)

*Ss = students (žáci)

*S = student (žák)

Příloha D Plán hodiny – Role hasičů

<p>Jméno a příjmení: Bc. Jana Stehlíková, MSc. Datum: 15. 6. 2023 Třída a počet žáků: 3. PO, 14 Jazyková úroveň: B1 Téma: Role hasičů Hlavní cíl: Rozvinout čtenářské schopnosti (čtení pro hlavní myšlenku a pro detail) na textu týkající se rolí hasičů Vedlejší cíl: Osvojit si novou slovní zásobu na dané téma a aplikovat ji při tvorbě vět na dané téma Osobní cíl: Dát jasné instrukce a dodržovat časový limit Pomůcky: pracovní listy, dataprojektor, volné listy papíru</p>					
Fáze	Čas (min)	Cíle	Proces	Interakce	Předpokládané problémy (PPr). Potřebné pomůcky (PPo).
Úvodní administrace	5	Udělat docházku	Učitel vítá žáky a zanese absenci do bakaláře.	T-Ss	PPo - Počítač/telefon se systémem Bakalář
Warm-up	5	Zaujmut	Žáci diskutují nad obrázkem.	T-Ss	PPo- Dataprojektor na promítnutí obrázku
Pre-reading	5	Naladit na probírané téma	Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na otázky ze cvičení 2.	S-S	PPo - Pracovní list
Reading for gist	5	Dostat povědomí o hlavních různých rolích hasičů	Žáci zběžně čtou text a přiřazují vhodné pracovní pozice do vynechaných míst v textu. Po vyplnění textu si zkontrolují se spolužákem v lavici, zdali mají vyplněná stejná slova. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Reading for detail	10	Pracovat hlouběji s textem	Žáci čtou text detailněji a následně vyplní cvičení 4. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Post-reading	10	Aktivně využít nabyté znalosti z přečtených textů	Žáci pracují ve dvojicích a na každou roli hasiče mají vytvořit větu s kvalitami nutnými kvalitami. Učitel obchází žáky, monitoruje, a dává případně pomoc. Následně žáci své věty před třídou odprezentují. Učitel si dělá poznámky.	S-S T-Ss	PPo - Pracovní list, volné papíry na poznámky pro tvorbu scénky, papír pro poznámky učitele PPr – Na prezentování před třídou je málo času či je ve třídě moc žáků →učitel si žáky jen obejde a poslechne si je, zatímco pracují, před třídou neprezentují, nebo nechá odprezentovat každou skupinu jen jednu roli hasiče.
Feedback	5	Dát žákům zpětnou vazbu (<i>co se podařilo a co se dá vylepšit</i>)	Učitel dá žákům konstruktivní zpětnou vazbu a čerpá z poznámek, které si udělal v předchozí části hodiny. Žáky pochválí. Následně se s nimi rozloučí, oznámí, jaké téma se bude řešit příště a případně zadá domácí úkol.	T-Ss	PPo - Papír pro poznámky učitele

*t = teacher (učitel)

*Ss = students (žáci)

*S = student (žák)

Příloha E Plán hodiny – Zdraví hasiče

<p>Jméno a příjmení: Bc. Jana Stehlíková, MSc. Datum: 15. 6. 2023 Třída a počet žáků: 3. PO, 14 Jazyková úroveň: B1 Téma: Zdraví hasiče Hlavní cíl: Rozvinout čtenářské schopnosti (čtení pro hlavní myšlenku a pro detail) na textu týkající se zdraví hasiče Vedlejší cíl: Osvojit si novou slovní zásobu na dané téma a aplikovat ji při tvorbě rozhovoru týkající se zdraví hasiče Osobní cíl: Dát jasné instrukce a dodržovat časový limit Pomůcky: pracovní listy, dataprojektor, volné listy papíru</p>					
Fáze	Čas (min)	Cíle	Proces	Interakce	Předpokládané problémy (PPr). Potřebné pomůcky (PPo).
Úvodní administrace	5	Udělat docházku	Učitel vítá žáky a zaneše absenci do bakaláře.	T-Ss	PPo - Počítač/telefon se systémem Bakalář
Warm-up	5	Zaujmout	Žáci diskutují nad obrázky.	T-Ss	PPo- Dataprojektor na promítnutí obrázku
Pre-reading	5	Naladit na probírané téma	Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na otázky ze cvičení 2.	S-S	PPo - Pracovní list
Reading for gist	5	Dostat povědomí o zdraví hasiče	Žáci zběžně čtou text a přiřazují vhodné nadpisy do vynechaných míst v textu. Po vyplnění textu si zkontrolují se spolužákem v lavici, zdali mají titulky vyplněny stejně. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Reading for detail	10	Pracovat hlouběji s textem	Žáci čtou text detailněji a následně vyplní cvičení 4. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Post-reading	10	Aktivně využít nabyté znalosti z přečtených textů	Žáci pracují ve dvojicích a tvoří rozhovor. Učitel obchází žáky, monitoruje, a dává případně pomoc. Následně žáci své rozhovory před třídou odprezentují. Učitel si dělá poznámky.	S-S T-Ss	PPo - Pracovní list, volné papíry na poznámky pro tvorbu scénky, papír pro poznámky učitele PPr - Žáci si neví rady, jak by rozhovor mohl vypadat → učitel naznačí, jak by rozhovor měl vypadat na ukázkových větách. - Na prezentování před třídou je málo času či je ve třídě moc žáků → učitel si žáky jen obejde a poslechne si je, zatímco pracují, před třídou neprezentují.
Feedback	5	Dát žákům zpětnou vazbu (<i>co se podařilo a co se dá vylepšit</i>)	Učitel dá žákům konstruktivní zpětnou vazbu a čerpá z poznámek, které si udělal v předchozí části hodiny. Žáky pochválí. Následně se s nimi rozloučí, oznámí, jaké téma se bude řešit příště a případně zadá domácí úkol.	T-Ss	PPo - Papír pro poznámky učitele

*t = teacher (učitel)

*Ss = students (žáci)

*S = student (žák)

Příloha F Plán hodiny – Rizika práce hasiče

<p>Jméno a příjmení: Bc. Jana Stehlíková, MSc. Datum: 15. 6. 2023 Třída a počet žáků: 3. PO, 14 Jazyková úroveň: B1 Téma: Rizika práce hasiče Hlavní cíl: Rozvinout čtenářské schopnosti (čtení pro hlavní myšlenku a pro detail) na textu týkající se rizik práce hasiče Vedlejší cíl: Osvojit si novou slovní zásobu na dané téma a aplikovat ji při tvorbě příběhu týkající se rizik práce hasiče Osobní cíl: Dát jasné instrukce a dodržovat časový limit Pomůcky: pracovní listy, dataprojektor, volné listy papíru</p>					
Fáze	Čas (min)	Cíle	Proces	Interakce	Předpokládané problémy (PPr). Potřebné pomůcky (PPo).
Úvodní administrace	5	Udělat docházku	Učitel vítá žáky a zanese absenci do bakaláře.	T-Ss	PPo - Počítač/telefon se systémem Bakalář
Warm-up	5	Zaujmout	Žáci diskutují nad obrázky.	T-Ss	PPo- Dataprojektor na promítnutí obrázku
Pre-reading	5	Naladit na probírané téma	Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na otázky ze cvičení 2.	S-S	PPo - Pracovní list
Reading for gist	5	Dostat povědomí o rizicích práce hasiče	Žáci zhruba čtou text a přiřazují vhodnou slovní zásobu do vynechaných míst v textu. Po vyplnění textu si zkontrolují se spolužákem v lavici, zdali mají vyplněná slova stejně. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Reading for detail	10	Pracovat hlouběji s textem	Žáci čtou text detailněji a následně vyplní cvičení 4. Po vyplnění si odpovědi zkontrolují se spolužákem v lavici. Poté je feedback s učitelem.	S S-S T-Ss	PPo - Pracovní list
Post-reading	10	Aktivně využít nabyté znalosti z přečtených textů	Žáci pracují ve dvojicích a tvoří krátký příběh. Učitel obchází žáky, monitoruje, a dává případně pomoc. Následně žáci své příběhy před třídou odprezentují. Učitel si dělá poznámky.	S-S T-Ss	PPo - Pracovní list, volné papíry na poznámky pro tvorbu scénky, papír pro poznámky učitele PPr –Žáci si neví rady, jak by příběh mohl vypadat →učitel naznačí, jak by příběh měl vypadat na ukázkových větách. – Na prezentování před třídou je málo času či je ve třídě moc žáků →učitel si žáky jen obejde a poslechne si je, zatímco pracují, před třídou neprezentují.
Feedback	5	Dát žákům zpětnou vazbu (co se podařilo a co se dá vylepšit)	Učitel dá žákům konstruktivní zpětnou vazbu a čerpá z poznámek, které si udělal v předchozí části hodiny. Žáky pochválí. Následně se s nimi rozloučí, oznámí, jaké téma se bude řešit příště a případně zadá domácí úkol.	T-Ss	PPo - Papír pro poznámky učitele

*t = teacher (učitel)

*Ss = students (žáci)

*S = student (žák)